

Dvisavaitinis Ilustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas.

Tomas V. Spalių-October 20 d., 1918 m. No. 13-14 (54-55)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)
Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly\$2.00
6 Months 1.00
In Foreign Countries Yearly..... 2.50
Advertising rates on application. All com-
munications must be addressed:

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis
Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams\$2.00
Pusmečiui 1.00
Pavienis Numeris10
Į Užrubežį Metams 2.50

"VYTIS"
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

KAS IŠVADUOS LIETUVĄ.

VISA lietuvių tauta dabar sus-
tojo ties vienu visų-svarbiau-
siau klausimu: kaip padaryti Lietu-
vą laisva ir neprigulminga. Visos
išbudusios lietuvių pajėgos ir sme-
genys dirba, triūsia atsiekimui to
tikslu.

Apsidairius ir apžvelgus dar-
bo vaisius, matome, kad nemaža
nuveikta. Buvome išdildyti iš Eu-
ropos žemėlapiu, mūsų vardas tik
reto kurio svetimtaučio lupose su-
skambėdavo. Dabar jau savo Tė-
vynę labai dažnai galime pamatyti
jos rubežiuose pačioje intekmin-
giausioje spaudoje telpančiuose žė-
mėlapiuose. Apie mus užsimena net
patys žymiausieji pasaulio žmonės
ir valstybių šulai.

Bet ligšiol dar nei viena val-
stybė oficialiai nepripažino lietu-
viamis laisvės ir neprigulmybės,

kas pačių didžiausių ir intekmin-
giausių valstybių yra padaryta
lenkams ir kitoms tautoms. Valsty-
bės tik pradeda apie mus patirti,
kad mes esame gyva tauta, užima-
me plotą žemės. Bet apie mūsų su-
sipratimą ir pajėgas jos nieko ne-
bežino. Valstybių diplomatai ra-
miai išklauso visokių žinių apie
mus, kurias jiems skelbia mūsų
kaimynai ir priešai. Lenkai visur
paslaptomis mums pinkles taiso.
Jie mus savo tautos dalimi skelbia,
kurios atskyrimas, esą, jiems būtų
skaudus, neperkenčiamas smugis,
kad, esą, pasaulio ramybės delei
reikalinga yra, kad Lenkijos visos
dalys, prie kurių jie priskaito ir
Lietuvą, būtų suvienytos į vieną
kuną.

Valstybių diplomatai klausosi
tokių kalbų ir joms kol-kas intiki.

Intiki todėl, kad mes nemokame ir neįstengiame pataisyti priešų melų ir perstatyti save tikroje šviesoje. Šito tikslo atsiekimui negana vieno kito straipsnio arba knygos apie mus parašytos, neužtenka vieno kito kad ir labai išmintingo diplomatiško žingsnio, bet reikia intekmingo argumento, kuris parodytų tvirtą mūsų susipratimą ir pasiryžimą apginti, kas sulyg švenčiausių teisių yra mūsų ir mums turi priklausyti.

Šiandien pasaulyje didžiausią rolę lošia tautų muskulai. Kurios tautos tvirtesni muskulai, ta ir intekmingesni balsą turi. Juk taip-pat nedidelės yra belgų, serbų, grekų, rumunų tautos, bet kodėl su jomis skaitomasi, kodėl jos lošia politikoje žymią rolę? Gi užtad, kad jos turi tam tikras priemones ginti savo teises, savo nepaliečiamybę.

Dabar yra ypatingiausia pasaulio valanda. Rišasi tautų likimas. Ką lietuviai dabar praras, gal nesulauks kitos panašios progos pataisyti savo likimą. Užtad budėti reikia, užtad darbo ir pastangų neverta pasigailėti.

Didžiama jau ima suprasti, kad užtikrinimui Lietuvai laisvės ir nepri gulmybės yra reikalinga fiziška pajėga. Ta pajėga būtų argumentu, kad lietuviai susipratę ir nori savitu gyvenimu gyventi.

Čia kalbama ne apie ką kitą, kaip apie *lietuvų karuomenę*, kuri yra svarbiausiu mūsų tautos šių dienų klausimu.

Apie lietuvių karuomenę jau nuo seniau svajota ir kalbėta. Lietuvių išėivija tą mintį senai gilumoje širdies nešiojo ir supo. Juk mūsų jaunimo Vyčių organizacija net savo konstitucijoje turi įrašius fiziškų pajėgų lavinimą, savo pasaulinio idealo emblema apsirinko didžiausią tautos karžygi ir vadą—Vytautą. Tai vardan tautos meilės, jai pasitarnavimo geismo delei. Tik vis ligšiol nedrįsta tos svarbios akcijos pradėti. Kam labiau rūpėjo tautos likimas, tie nekantraudami laukė jos pribrendimo. Didžiumą tečiau baidė abejonė apie karuomenės išsilaikymą, apie jos aprūpinimą ir tam panašiai.

Tečiau pastaruoju laiku lietuvių

karuomenės klausimą aiškiai ir pilnai iškėlė mūsų Tarybos. Dabar tuoju klausmu tariamasi su valdžia. Lietuvių karuomenė, kol tai bus reikalinga, petis petin prie talkininkų eitų grumtis su vokiečiais. Amerikos valdžia jai duotų visą aprūpinimą ir protekciją.

Ar reikia geresnės progos inkunytį didelį darbą?

Lietuvių karuomenė, tai mūsų ilgų lukėsių ir troškimų inkunijimo ženklas. Tai Lietuvos neprigulmybės ir laisvės garantija.

Ne visi ši obalsį dar supranta. Rasi, ne vienas jį ima už tuščią kalbą. Tečiau laikas visiems suprasti, kad Tėvynei laisvę gali užtikrinti tik lietuvių karuomenė. Tą suprantame labai gerai. Lietuvių karuomenė kovotų talkininkų fronte. Nepražūtų ji visa, bet tikriausia jos didžiuma išliktų gyva, sveika, užgrudinta ir narsi, o vėliau, išgriuvus vokiečių frontui, ji per savo priešų žemę peržengus, išskleistų laisvą Lietuvos vėliavą pačioje Lietuvos sostinėje. Ir reikalavimu, o ne maldavimais atsiektų savo tautos teisių!

Sudarę čia, lietuviai tada turėtume dvi karuomeni. Viena sugrištų į Lietuvą iš rytų, kita iš pietų. Aišku, kiek tai prisidėtų prie ilgų priespaudų ir karės sunkenybės nuvargintos ir nuilsintos mūsų tautos pakėlimo dvasios ir vilties. Nereiktų tuomet baikštauti nei lenkų, kurie savo jungą mums gamina.

Amerika su mumis. Jos parama mums naują ateitį žada. Amerika veda kovon geriausius savo sunus už savo ir mūsų teises ir liuosybę. Eikime iš vien ir pasinaudokime jos mums prielankumu. Ne kalbų šiandien reikia, o darbo. Stok, jaunime, lietuvių karuomenės eilėn! Išbudink Gedimino ir Vytauto laikų dvasią! Atliuosuokime Lietuvos krutinę, nuvargintą nuo priešų smugių ir skriaudų. Lai lietuvio ranka vėl atmena, kaip užduoti kirtį, kad nuo mūsų savaščių ir teisių atsitrauktų visos svetimos rankos. Jūs lietuvaitės, savo širdyse ir-gi jaučiate tautos skriaudą! Nuo jos ne viena jūsų sesutė žado neteko, ne vieną suspardė ligi pa-

skutinio kvapo biauri maskoliaus koja, kad varant jų sunus suputi tolimon šiaurėn, jos stengėsi išplėsti iš kruvinų jo rankų; ne viena mirė iš gailėsčio sudarkyta ir išniekinta begėdžio vokiečių junkerio! Dėkitės į Raudonąjį Kryžių ir neškite pagelbą, kur mūsų narsūs sunai eis lieti kraujo. Gana skriaudos, gana pažeminimo! Savo tautos lavonais mes gyvi žengsime prie liuosybės tikros!

Lietuva pasriuvus kraujuose, ašarų ir vargo tvane. Ją išgelbėti tik Vy-

tis gali. Tad stokime po jo ženklų, kad pajėga Lietuvą išvaduoti. Kas tiki Lietuvą, tas turi intikėti savo jėgomis. Tuos, kurie tai karuomenei kenktų—atstumti, kaip tautos išdavikus.

Štai, kuriuo keliu išvaduosime Lietuvą. Tik juomi prieisime tokios Lietuvos, apie kokią mąstome ir trokštame, tai yra, nuo tikrų rusų, lenkų, vokiečių ir kitų tautų rubežių, ligi Karaliaučiaus ir Baltijos jurų! Ir tokia Lietuva tegyvuoja! *Matas.*

APZVALGA IR PASTABOS.

Remkime Tautos Fondo užmanymą.

Daug tais keturiais šios baisios pasaulinės karės metais Nemunas savo bangomis nunešė Lietuvos žmonių vargo ir ašarų. Prie jo kruvinomis ašaromis išsiverkė—išsiraudojo ne viena lietuvaitė, palydėjus jaunąjį bernelį guldyti savo galvą ir lieti kraują svetimų priešų eilėse; prie jo išplovė širdies skausmus ne viena lietuvė motulė, nesulaukusi gyvo sunaus iš kovos laukų grįžtant. Nemunas matė pilkas lietuvių minias, kurios bėgo prie jo skūsties netekę virš galvų pastogės, kunams drabužių, sveikatos ir gyvybės palikymui—maisto.

Alkis ir vargas dar ir šiandien žiuri Lietuvos akysna. Ką pagamina Lietuvos dirvos—pasigrobia vokiečiai. Jie dar Lietuvą laiko savo rankose ir jai savo valią diktuoja. Jei, kaip laikraščiai ir kitokių žinių šaltiniai mums duoda žinoti, kad vokiečiai kenčia badą, tai privalome atminti, kad pirmoji badavimo sunkenybė spaudžia visų-pirma lietuvių. Suprantama, jei vokiečiams reikia badauti, tai jie grobia paskutinį maisto kąsnį iš kitų. "Jei mums reiks mirti badu, tai pirmiau numarysime svetimas tautas,"—tokia vokiečių mintis.

Tėvynės likimą gerai supranta tie veikėjai, kurie saugo jos gyvybę ir at-

eiti. Jie tiesia į mus savo rankas ir pagelbos prašo. Jie nurodo įstaigas ir kelius, kuriais mes galime pagelbėti badaujančiai Lietuvai.

Tėvynės badavimas, tai ne visas mūsų rupestis. Mes daug ir plačiai šiandien kalbame apie tautos laisvę ir neprigulmybę. Suprantame, kad ji mums svarbiausias ir reikalingiausias dalykas. Bet įsitėmyme, ką mes įveiksime atsiekti be pinigų, be materialės spėkos. Šiandien kitos tautos savo ateities likimu pinigų kruvomis pila, upeliais juos leidžia, lietuviai tik ligi tukstantėlių skaito. Reikia mums įstaigų, reikia mums žmonių, kurie atstovautų mūsų reikalus politikos srovėse. Kas juos atstovaus, kas pasišvęs, kad kol-kas visa mūsų tauta, tai vienu prastuolių tauta. Neturime turtuolių, kurie tautos gelbėjimui ir atsiekimui geresnės jai ateities galėtų aukoti milijonus, arba bent tukstančius. Visa, kuo šiandien tautos reikalams galime pagelbėti, tai sudėtine visų lietuvių auka, sudaryta skaitlingų aukotojų smulkutėmis duoklėmis.

Užtad kiekvienas lietuvis privalo savo širdyje kogiliausia įsirašyti tai, kad tautos laimingesnė ateitis, kad jos laisvė ir neprigulmybė priguli nuo jo kodidžiausio medžiaginio ir materialio pasišventimo.

Tautos Fondas dabar ima šaukti visą išėiviją didelin darban. Jis kviečia ligi Naujų Metų sudaryti Lietuvai

\$50,000 kalėdinę dovana. 50 tukstančių dovana Tėvynei-Lietuvai! Ką tai reiškia prieš 10 milijonų dolerių, kuriuos lenkai pasižadėjo trumpu tarpu surinkti savo tėvynei-Lenkijai. Gi čekai ir slovakai šiandien savo tautos reikalams deda paskutinius skatikus. Jų jaunimas už Tėvynės ateitį gyvybę aukoja. Visas pasaulis akis nukreipė į juos. Jis tēmija, stebiasi ir užjaučia drąsiems kovotojams už savo teises ir ateitį.

Lietuviams ir-gi laikas imti išbudusių tautų pavyzdį. Gana svetimo jungo. Perdaug jis slėgė mūsų pečius, perdaug jis išsunkė mūsų kraujo. Laikas ir mums pilnai išbusti ir griebties tinkamų priemonių.

Surinkti 50,000 dolierių Lietuvai, prieš ko dabar kviečia Tautos Fondas, yra tai suvis smulkutė auka. Čia mūsų išeivijos skaitoma apie 600,000. Reiškia, nuo kiekvienos galvos prašoma 8c. suvirš. Ką ši auka reiškia prieš tą auką, kurią sudėjo lietuvių tauta Tėvynėje, šalip tos kruvinos aukos, kurią sudėjo mūsų jaunimas Lietuvoje ir talkininkų karuomenės eilėse!

Kokia tai būtų gėda lietuviams prieš kitas tautas, koks nusiminimas apimtų visus tuos, kurie geidžia ir triušia šviesesniai Tėvynės rytojų, jei nei tos 50,000 dolierių aukos trimis mėnesiais nesurinktume! Užtad organizuokimės. Lai nepalieka nei vienos lietuviškos grįčios, nei vieno lietuvi, kurio ausies nepasiektų išmaldos balsas jo nukankintai ir šviesesnio rytojaus laukiančiai Tėvynei-Lietuvai. Lai tie, ką atsakytų šiuo momentu Tėvynei kad ir mažiausią auką duoti, buna pavadinti nuosavos Tėvynės laidotojais!

Menką kvotimą Tautos Fondas patatė išeivijai. Tai daroma atsižvelgiant į mūsų liglaikinį pasidarbavimą. Kad ir tą sumą būtų lengviau surinkti, kolonijoms patariama rengti Laisvės Savaites, kurias galima nusiskirti tada, kada išsirodo patogiausia. Tautos Fondo Centralė Valdyba visiems skyriams ir pavieniams veikėjams padės darbe suteikdama visas reikalingiausias instrukcijas ir patarimus.

Tad prie darbo, darbo švento! Gelbėkime Lietuvos gyvybę, vaduokime ją iš vergovės pančių!

Ketvirtoji Laisvės Paskola ir Lietuviai.

Lietuviai turi dėkingumo ypatybių. Jei jiems kas padaro ką gero, arba parodo prietelišką širdį, tai ir jie tuomi pačiu atsimoka.

Pačioje Lietuvoje pas lietuvius yra plačiai žinomas vaišingumas. Tegul lietuviuo slenkstį peržengia kadir visai nepažįstamas, tai nėra skirtumo. Lietuvis jį priims, pavaišins geriausia duona ir nuoširdžiausiais žodžiais, duos nakvynę ir išleis nepriėmęs nei menkiausio atlyginimo.

Lietuviai giliai dėkingi. Suvienytų Valstijų šaliai. Čia jie rado ramią ir smagią prieglaudą bėgdami iš žiaurios carato priespaudos. Ne vienas mūsų tautietis čia atvažiavęs susikasė tiek turto, kiek jam buvo reikalinga susilopinti tėvyškėje reikalus. Žodžiu, Amerika mūsų tautai buvo palikus antrąją tėvyne, kur gera ir liuosa buvo gyventi.

Užtad lietuviiai turi buti dėkingi šiai šaliai ir duoti reikale tiek pagelbos, kiek išgalima. Turime jai buti dėkingi už tą kuno maistą, kurį čia imama, o labiausia už tą dvasios maistą, kurio čia įgijome. Čia patyrėme laisvės dvasią, kuri mus sužadino prie uolesnio vadavimo tėvynės iš vergovės pančių; čia nusižiūrėjome į laisvos šalies piliečių gyvenimą, jų pažangą ir gavome gerą pamoką, kaip siekti ir mūsų tautai tokio likimo.

Prie to dar reikia prisaurti, kad ši šalis kariauja su vokiečių militarizmu ne vien už savo šalies reikalus, likimą ir garbę, bet ir už mažųjų pavergtų tautų likimą. Vokiečiai, sunaikinę turtus, išgriovę gyvenimus ir išblaškę gyventojus, mano jų žemes ir visa, kas jiems priklauso, pasiglemžti sau. Taigi, ši šalis kariauja ir už mūsų teises ir likimą.

Bukme jai dėkingi ir ištikimi. Duodame jai savo jaunus žiedus—jaunimą, duokime jai medžiaginę paramą.

Nesenai prasidėjo Ketvirtoji Laisvės Paskola (Fourth Liberty Loan). Eina labai pasekmingai. Pereitoje, tai yra Trečiojo Laisvės Paskolos kampa-

nijoje lietuviai pasirodė labai puikiai. Vertėtų šioje pasirodyti dar geriau, kas visiškai lengva atsiekti. Ligšiol daug lietuvių nesuprato svarbos paskolos bondsus pirkti per savųjų įstaigas. Daug lietuviai jų išpirko per lenkų, rusų, žydų ir kitų tautų rankas ir toms tautoms padarė tą moralę naudą, kad jas pakėlė šios šalies ir talkininkų visuomenių akyse.

Lietuviai! Atsiminkime, kaip svarbi dabar mūsų tautos valanda. Reikia sunaudoti kiekvieną pasitaikančią progą taip, kad iš to būtų kodidžiausia nauda mūsų tautos reikalams. Už tą kraują—už mūsų tvirtą jaunimą, kuris dabar aukoja gyvybę kovos laukuose už bendrus pasaulio idealus ir už tą medžiaginę paramą, ateityje galime pasitikėti prielankumo ir užtarymo mūsų reikaltų vienos didžiausios ir intekmingiausios tautos pasaulyje.

Atsiminkime dar ir tai, kad Laisvės paskolos bondsai nėra kokia dovana valdžiai. Yra tai puikus investmentas su dideliu 4% ir didžiausiu užtikrinimu turto apsaugos. Čia valdžiai daroma tiek gero, kad laiku, kada jai tas labiausia reikalinga, skoliname pinigus. O visa nauda tečiau yra mūsų pusėje. Reiškia, visais žvilgsniais yra pravartu Laisvės Paskolas remti.

Lietuviai! Remkite Ketvirtąją Laisvės Paskolą. Lai ji buna paskutiniu kirčiu vokiečių militarizmo slibiniui. Liuosuokime mūsų Tėvynę ir visą pasaulį iš jo nasrų!

Lietuviai Svetimtaučių spaudoje.

Pastarais laikais tarpas iš tarpo paisirodo gražių žinių apie Lietuvą pačiuose didžiausiuose ir intekmingiausiuose amerikų laikraščiuose. Jas rašo arba pačių lietuvių užinteresuoti žymūs žmonės, arba patys užsiinteresavę lietuviais.

“Sea Power” num. 3-čiame už rugsėjo mėnesį patilpo paveikslais pajavirintas Dr. Louis E. Van Norman straip-

snis apie lietuvius ir pabaltijos tautas—latvius, estus ir baltrusius. Šalip dailaus žemėlapiu, ant kurio vaiskiai spindi plati Lietuva, dar yra šie lietuviški paveikslai: 1) iškilminga bažnytinė lietuvių procesija Vilniaus gatvėje su vėliavomis lietuviškais parašais ir lietuviška ėjimo tvarka; 2) pasiturinčių ukininko-sodiečio šeimyna 5-kių žmonių grupos asmenyje; 3) grupė 4-rių tautos parėduose lietuvių; 4) Kauo viešasis laukas ir 5) reginys vienos Dvinsko miesto gatvės.

Abelnai, visas straipsnis savo turiniu ir įvairumu daro malonų išpuodį.

“The Literary Digest” rugsėjo mėnesio viename numeryje buvo padėtas žemėlapis, kuriame Lietuva buvo išvesta gražiose spalvose. Iš to žemėlapiu ne vienas svetimtautis rado progos pamatyti, kad Lietuva plati ir turi labai patogų geografinį padėjimą.

Vis plačiau ir plačiau išsikalamė iš to lukšto, kurį ant mūsų užvožė gobši kaimynai.

Kaizeris klumpa.

Nuo to laiko, kai karėn prieš vokiečius prisidėjo Suvienytos Valstijos, vokiečių militarizmui buvo nulemtas nelaimingas galas. Talkininkų karuomenėms ypač ėmė sekties nuo to laiko, kuomet jų visų tvarkymas arba komanda buvo pavesta vienam bendram štabui, kurio galva pastatyta genijalis vadas—francuzų generolas Foch.

Viena po kitai sulūžo galingos vokiečių ofensyvos prieš anglus ir francuzus, kurių tikslu buvo sulaužyti vakarų frontą ir sumušti talkininkus pirmą negu suspės į mūsų laukus atvykti armijos didelės ir galingos amerikų tautos. Ir štai vokiečiai nei nepasijuto, kaip prieš jų frontą susirinko neišmatuojama talkininkų galybė. Atakų inicijativa jau ėmė kristi vokiečiams iš rankų ir pereiti talkininkams. Rolės visiškai apsikeitė.

Tuo tarpu italai su talkininkais uždavė Austrijai svaiginantį smugį. Talkininkų kujis visuose frontuose pra-

dėjo ploti vokiečius be pasigailėjimo. Vos apsistojo spaudimas vokiečių prie Rheimso, jau talkininkų kujis pradėjo dundėti ir ploti vokiečių kuną prie St. Mihiel. Ir panašiai ir šen ir ten.

Ypač skaudžiu smugiu vokiečiams buvo talkininkų laimėjimas Balkanuose. Bulgarija, pajutus, koks likimas jos laukia, iškėlė rankas ir paprašė pasigailėjimo. Talkininkai išginklavo Bulgariją ir tuomi išskyrė ją iš centralių valstybių tarpo. Suklupus Bulgarijai, turės pasiduoti ir Turkija, nes jos susinešimas su vokiečiais, be kurių pagalbos ji neilgai galės laikytis, trumpoj ateityj bus atkiristas.

Neveltui tad vokiečių valdžią apėmė baimė. Griebėsi paskutinių priemonių. Išleido per valstijos kanclerį—Maximilijaną—taikos pasiūlymą, pasižadėdami taikos nustatymui remties ant Suv. Valstijų prezidento paskelbtų 14 taikos punktų.

Talkininkai gerai numanė vokie-

čių gudrumą. Vokiečiams reikalinga karės pertrauka, kad tuo tarpu galėtų susitvarkyti ir vėl kariauti. Be to jie siulo taiką keliu gvildenimo tų viršminėtų prezidento Wilsono taikos punktų, o ne jų priėmimu. Budami dar galin-gais, vokiečiai žino galėtų daug ką laimėti taikos derybose.

Bet pasaulis nei girdėti nenori apie taikymąsi su vokiečiais, kol nebus atsieкта tas tikslas, kuriam pašvesta milijonai sveikiausių žmonių, išlieta jurės kraujų ir ašarų motinų, našlių ir kudi-kių, kuriam pašvesta neapkainuojama daugybė turto. Tuo tikslu yra išgriauti iš-pat pamatų vokiečių militarizmą ir sunaikinti jo šmėklą, gązdinančią visą pasaulį ir grasančią užgavimu jo liuosybės ir teisių.

Ko neatsiekė vokiečiai kumštimi, neatsieks nei politika. Pasaulio jėga suvarys juos į jiems priklausomą vietą ir užtikrins sau pageidaujamą ramybę.

TAMAS SHAMIS.

L. Vyčių 32 kp. narys, Kingston, Pa.; "The Lithuanian Booster" redaktorius ir leidėjas.
Dėdė Samas pašaukė karuomenėn.

Klaidų atitaisymas.

“Vyčio” 12-me numeryje įvyko kelios taisytinios klaidos.

1. Paskutinė pirmo puslapio eilutė, užsibaigianti pirma eilute antro puslapio turi taip skambėti... įvykdinimui (spaustuvės) Seimas užgyrė sumanyimą praveisti dolerinę nario mokesčių spaustuvės reikalams.”

2. L. Vyčių 6-jo Seimo protokole atstovų suraše praleista Lietuvos Vyčių 88 kp., Donora, Pa. ir jos atstovas kun. V. Abromaitis.

3. Ant 18 puslapio po “L. Vyčių Naujoji Centro Valdyba” paveikslu paraše vietoje A. E. Petrauskaitė (išdininkė), turi būti A. E. Petr. (vice-pirmininkė).

Apie organizacijos tvarką.

(Žinotina visiems nariams, o ypač kuopų valdyboms).

1. Kuopų raštininkai (protokolu arba finansų), siųsdami Centrai duokles ir narių surašą, peršaukite visus narius iš eilės ir patikrinkite jų adresus.

2. Visus čekius ar money orderius rašykite išdininko (P. Baltutis, 3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.) vardu. Bet tuos čekius, ar money orderius, kurie eina Centran kaip narių mokesčiai, draug su narių surašu siųskite per Centro Raštininką (V. Rukštalis, 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.). Centro raštininkas, kaip ir Išdininkas, turi daryti visų inplaukų ir išlaidų surašą. Gavęs mokesčius ir narių surašą, jis patiria, ar teisingoj tvarkoj visas sumokėta, intraukia į savo knygas ir siunčia Išdininkui. Už konstitucijas, finansų knygas, už įvairias bilas (ne narių mokesčių ir ne prenumeratų už “Vyčių” reikale) pinigus reikia siųsti tiesiog Išdininkui.

3. Kuopų valdybos, nenorėdamos, kad atsilikusiems su mokesčiais nariams sustotų ejęs organas, turi pranešti, už katruos narius jos garantuoja, kad jie užsimokės. Ligšiol organizaci-

ja turėjo daug nuostolių iš to, kad kai kuriems organas eidavo veltui. Administracija, atsižvelgdama į sąlygų brangumą, įvedė griežtesnę tvarką.

4. Mokesčiai ligi Naujų Metų teisės pagal senos tvarkos: \$1.20 už organą (per metus) ir 20c. Centro išlaidoms. Nuo Naujų Metų ineis nauja mokesčių tvarka, tai yra tokia, kokią nustatė L. Vyčių 6-šis Seimas: \$1.80 už organą ir 20c. Centro reikalams. Mokesčiai mokės už metus arba už pusmetį.

L. Vyčių Centro Valdyba.

Griaudus ir malonus reginys.

Prie atviro lango sėdi motina. Jos akys įrimo į tolį. Ilgai jina ten nesijudindama žiūrėjo. Umai per veidą ėmė riedėti viena paskui kitą stambios ašaros.

Tą pastebėjo šalimais esanti duktė. Ji pripuolė prie motinos, apglėbė jos kaklą ir spaudama prie krutinės, paklausė:

— Ko verki, mama, kas yra?

— Kur mūsų Jonelis?—dar labiau susigriaudinus tarė motina.—Ar grįš jis mums, ar kris Prancijoje mūsų laukuose... kas ten jam kapą sukas, kas jį apkaišys, kas apraudos!...

— Neverk, mama, jis sugrįš... Sugrįš jis nešinas garbe karžygio-gynėjo pasaulio ir mūsų kankinamos Tėvynės teisių, liuositybės... Mama, atmink, kiek Lietuvos motinų, kiek nekaltų dukrelių kenčia ten dvasios ir kuno vargą, pažemimą, kokias žaizdas mūsų neprieteliai daro Lietuvos kune!... Neverk, mama, jis grįš, jis gyvas ir sveikas...

Motinos veidas nušvito, nusišluostė veidą ir aprimo.

Duktė dar drūčiau suspaudus motinos galvą prie krutinės, nuėjo prie savo darbo.

Mergele, tu angelas esi! Tu ramini ir guodi motinos sopančią širdį... Tu motinos ramybė ir viltis!

Lašas.

Pirkti savo tautiečių išdirbinius ir remti pirmiausia savo tėvynės pramoniją—tai tautos turtinavimo paslaptis.

Niekas taip žmogaus nesendina, kaip neapykanta; niekas taip neiššaukia raukšlių, kaip pavydas; niekas taip neiščiulpia jėgų, kaip pyktis; niekas taip neperkeičia veido, kaip nuolatinis neramios sąžinės budimas. Ant kiekvienos raukšlelės yra parašytas tam tikras jausmas.

Didžiausias kiekvieno žmogaus priešininkas—tai jo paties ydos ir geiduliai.

Tarybų Pildančiojo Komiteto Pranešimai.

LIETUVIŲ KARUOMENĖS REIKALE.

Neužilgo tikimasi, kad Suv. Valstybių vyriausybė nutars tvirti Lietuvių Armiją. Lietuvių Armija apsieiti negalės be lietuviškų oficerių. Yra ne vienas Amerikoje tautietis, kuris tarnavo oficeriu rusų armijoje. Butų gera, jeigu toki vyrai tuojau savo adresus malonėtų paduoti, nesą reikalui esant galėtumėm jusna kreipties, kad galėtų susidaryti štabas ir kad galėtų organizuoti armiją. Be tų, kurie jau oficeriais buvo ir yra, reikėtų gauti atsiliepimai tų jaunuolių, kurie norės patekti oficerių mokyklon; toki vyrai turėtų pranešti kokį mokslą yra išėję ir kur ir kada?

Žodžiu sakant, tveriant Armiją reikia turėti vadas. O tokius sudarys arba jau buvę oficeriais arba toki, kurie dabar pereis oficerių mokyklą. Tad ir suskubkite pranešti, kas galite ir norite kokias vietas užimti Lietuvių Armijoje.

Tarybų Pildantysis Komitetas.
(Lithuanian National Council,
708 Fifteenth Street, N. W.,
Washington, D. C.).

UŽ KIEK LIETUVIAI BONDSŲ IŠPIRKS?

Lietuvių visuomenė, nors ir nebuvo gerai prisiruošusi ir susiorganizavusi sutikti Trečiosios Laisvės Paskolos, tečiau gražiai savo ištikimybę Suviedsus tik 55% yra užrašyti kaipo lietunytoms Valstijoms parodė, paremdama karės programą. Oficijalės valdžios statistika parodo, jog iš visų lietuvių pirkusių Trečiosios Laisvės Paskolos bonviai. Gi 45%, beveik pusė pirkusiųjų, visai nepažymėti. O tečiau ta užrekorduotųjų pusė sudarė sumą netoli penkių milijonų dolerių. Reiškia, jeigu visi, kurie tik pirkto, būtų buvę užrašyti lietuviais, suma nupirktų bondsų lietuviais būtų priėjus iki dešimties milio-

nų dolerių. Tokis pasirodymas mažutei pavergtai tautai gėdos nedaro.

Bet šitoj Ketvirtojoj Laisvės Paskolaj lietuviai, beabejo, dar geriaus pasirodys. Viena, esame geriaus suorganizuoti ši kartą. Kita, žmonės pirks ne mažiaus, bet daugiau bondsų, atsižvelgiant į taip didelį ir pasekmingą Suv. Valstijų darbą prieš vokišką militarizmą.

Pirkime kiek galėdami, bet nusi-pirkę nesibijokime ir parodyti, ką padarę esame. Rinkime statistikas, kur ir už kiek lietuviai bondsų išpirko. Skaitlines nori matyti valdžia ir mes patys, kad galėtume savo darbu pasi-džiaugti.

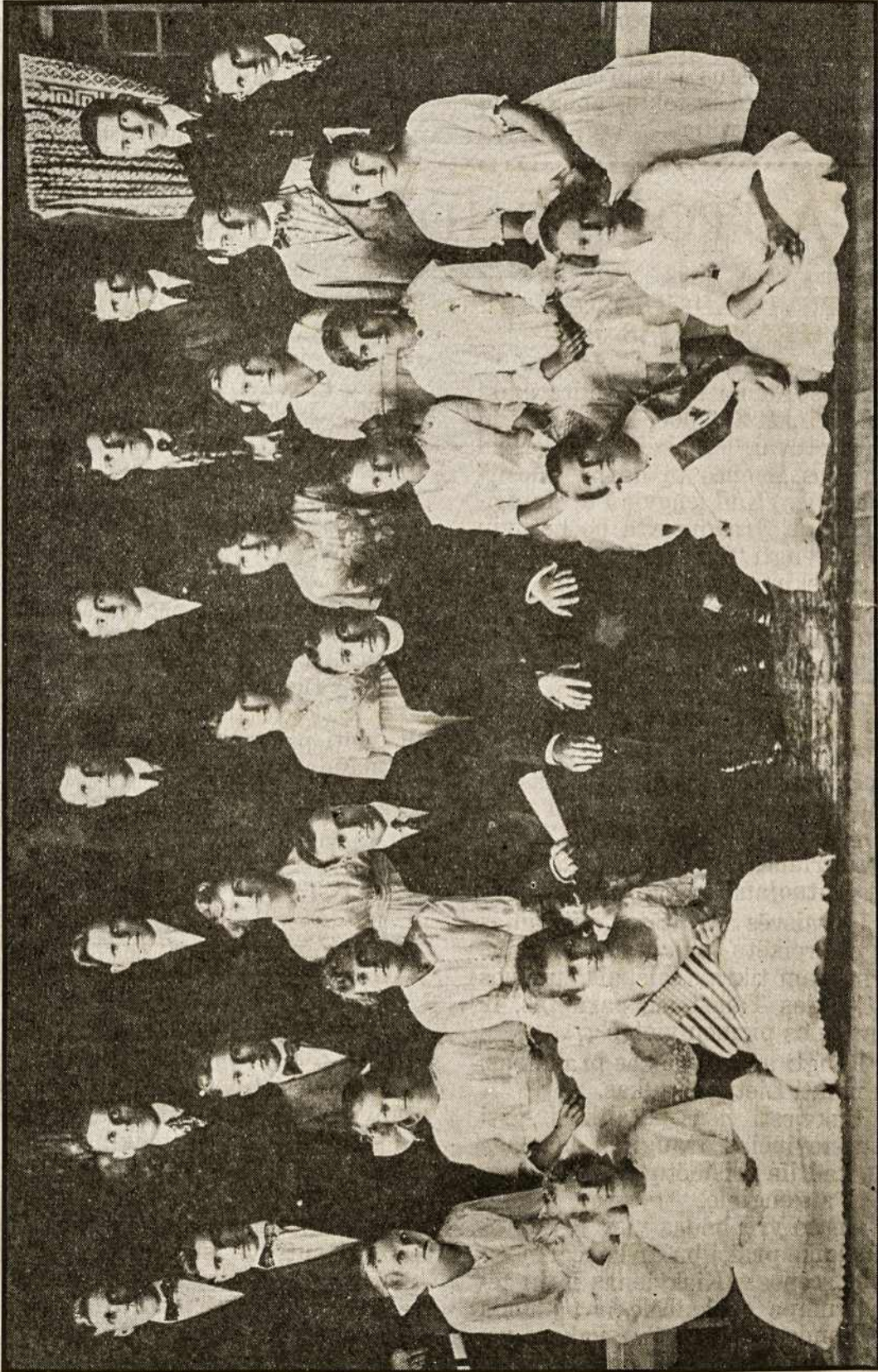
Lietuvių Tarybų Pildantysis Komitetas Washingtone šiuomi kreipiasi prie pavienių asmenų ir komitetų su prašymu, kad paskolos kampanijai pasibaigus, kas tik turi kokias žinias apie skaitliu lietuvių išpirktų bondsų, prisiųsti Washingtonan Tarybų Pildančiajam Komitetui. Apie reikalą visi supranta.

Tarybų Pildantysis Komitetas.
Pranešimus siųsti: Lithuanian
Nat'l. Council, 703 Fifteenth St., N. W.
Washington, D. C.

BAIGKIME SVARBŲ DARBĄ.

Mūsų tautos reikalai mūsų pačių rankose. Jūsų stovis priklausys nuo to, kaip mes į juos patys atsinešime. Mes galime juos savo jėgų pašventime iškelti. Galime nupuldyti, žiurint į juos bešališkai, kaip į ne mūsų dalyką. Momentas svarbus, ir vargiai randasi tokis asmuo, kuris to nesuprastų. Laukiame didelių apsireiškimų, pasaulyje permainų, trokštame matyti Lietuvą nepriklausoma valstija. Tai vilčiai mes galime turėti gerą progą, pridėdant savo darbą, nes viltis be darbų tuščia svajone yra.

Vienas darbų, kuris mums kaip priedermė stovi ir gerą progą suteikia savo troškimus Lietuvos ateičiai išreik-

L. VYČIŲ 82-ra KUOPA, GARY, IND. VIENA JAUNIAUSIŲ IR VEIKLIAUSIŲ KUOPŲ.

šti, yra parašų rinkimas po protestais prieš Vokietijos užgrobigumą, norą Lietuvą pasivergti. Darbas pradėtas, tačiau vis dar neužbaigtas. Daug kolonijų protestų pluoštus jau prisiuntė atgal, bet atsiranda ir tokių, apie kurių darbą nieko negirdime. Argi tai jau

butų jų atsisakymas pasitarnauti savo tautos labui? Broliai, nusikratykime tautos reikalams pragaištingą miegą, stokime į darbą, kokis tik mūsų prisidėjimo reikalingas yra. Bet pirmiausia parašų rinkimą baigkime

Tarybų Pildantysis Komitetas.

TAUTOS FONDO REIKALAI.

LIETUVIŲ KOLONIJOMS PRANEŠIMAS.

Tautos Fondo Seimas nutarė iki Kalėdų surinkti \$50,000, kaipo Kalėdų dovaną Lietuvai. Beabejo surinks, jei geros valios žmonės tą darbą nuoširdžiai parems. Kad lengviau tą nutarimą išpildžius, yra nutarta po lietuvių kolonijas įrengti "Laisvės Savaitę," kuriai laikas skirta tarp lapkričio 24 d. ir 1 d. gruodžio. Bet kam tas laikas nebus patogus, galės pasirinkti kitą.

1. "Laisvės Savaitėje" turėtų būti rengiamos prakalbos, koncertai, lošimai ir kitos pramogos.

2. Vietos lietuviai turėtų išsirinkti žmonės, kurie toje savaitėje vaikščiotų po lietuvių namus ir rinktų Tautos Fondui aukas, prirašintų prie Tautos Fondo skyriaus, jei toks ten yra, jei ne, reikėtų jį tuojaus suorganizuoti.

3. Į "Laisvės Savaitėje" rengiamas pramogas reikėtų pakviesti lietuvius biznierių tam tikrais laiškais, kuriuos T. F. Centras Tamstoms parupins, ir pasodinti juos pirmon vieton.

4. Rengti agitatyviškas prakalbas, o po jų rinkti Lietuvai aukas.

5. Užkviesti visas katalikų ir arti katalikų stovinčias draugijas, kuopas, klubus, kad jie prisidėtų prie "Laisvės Savaitės" surengimo.

6. Geras yra budas visų draugijų atstovus laike prakalbų ar koncertų sodinti ant scenos. Kiekvienas iš jų tepasako trumpą prakalbėlę ir paduoda Tautos Fondo išdininkui ar vakaro vedėjui draugijos skirtą Tautos Fondui auką.

7. Kas aukaus Tautos Fondui ne-

mažiau kaip \$1.00, tam reikia duoti tam tikrą ženklelį, kurį Centro sekretorijatas prisiūs.

8. Pardavinėti T. F. knygeles, vėliavėles, ženklelius ir tt.

9. Prašyti gerb. kun. klebonų, kad nors vieną dieną bažnyčiose laikytų tam tikras pamaldas, prašant Dievo pagalbos kovoje už Neprigulmingą Lietuvą.

10. Bažnyčiose irgi aukas reikėtų rinkti.

11. Eiti kad ir pas svetimtaučius biznierių, kurie iš lietuvių daro biznį, prašant Lietuvai pagalbos.

12. Žodžiu, daryti viską, kas galėtų duoti pinigiską ir morališką Lietuvai naudą.

Tikiu, kad atsčių dienu Lietuvos padėjimą, visomis išgalėmis Tautos Fondą remsite.

L. Šimutis,

Tautos Fondo Sekretorius.

AUKOKIME TAUTOS FONDUI.

Jau sukako keturi metai nuo istoriško seimo Chicagoj, kuriame tapo nustatyta Lietuvos ateitis. Gražių sumanymų ten buvo padaryta, bet vienais sumanymais nepasitenkinta. Tenai buvo žmonių, tikrų praktingų tėvynainių, kuriems žodžių nebuvo gana: jiems reikėjo darbų, ir tokiems darbams atlikti jie sutvėrė įstaigą, kuri savo veikimu pasiektų plačią lietuvių visuomenę, ir iškilus virš partijų kovų, kaipo aras virš naminių paukščių, žadintų visus prie didelio darbo—Lietuvos atstatymo. Jie sutvėrė Tautos Fondą.

Pradžia ir veikimas Tautos Fon-

do nebuvo lengvas. Atsirado intuzusiu priešų, kurie jo veikimą norėjo padaryti partyvišku ir visaip apšmeižti. Pasidėkojant tokių Lietuvos priešų patarnavimui, Tautos Fondo veikimas buvo labai sunkus, ypač kad lietuvių visuomenė nebuvo priaugus prie plačių tautinių darbų. Žmonių pažiūros dar buvo kaimietiškos: už vieną aukautą dolerį aukotojas norėjo matyti ir badaujančius aprupintais ir Lietuvą išliuosuotą. Ir tą vieną dolerį duodamas vis bijojo, kad gali but perdaug, taigi kad buti visiškai saugiu ir neaukoti Tėvynės labui perdaug, ne vienas tėvynainis aukavo centais. Rodos gėda butų ir duoti ir imti panašias aukas, bet Tautos Fondo veikėjai ėmė viską su padėka. Jie suprato, kad dar ne metas reikalauti, kad lietuviai šimtais arba tukstančiais aukotų tautai, nes tautiniu žvilgsniu jie vos-vos iš lukšto išsiriti. Tautos Fondo steigėjų kantrybė apsimokėjo. Išlėto-išlėto Fondas pradėjo augti ir užaugo daug-daug didesniu už kitų sriovių fondus. Tiesa, kaipo tautos įstaiga, jis toli-gražu nepasiekė to didumo, kokio turėtų pasiekti, bet nežiurint į savo menkas pajėgas, Tautos Fondas visiškai pradėjo darbuotis ir jo įsteigėjai A. L. Tarybai galime padėkoti, kad šiandien esame ant Europos mapos, kad į mus atkreipiamą atyda, kaipo į atskirą tautą ir yra vilties, kad politikos žvilgsniu pastatysime rimtą konkurenciją lenkams, kurie milijonus renka savo tėvynės atstatymui. Musų gi Tautos Fondas nepilnai \$150,000 buvo surinkęs. Kas gali pasakyti, kad jis su tokiu mažu kapitalu nedaug nuveikė? Lietuvai! jeigu nesupranti svarbos ir reikalingumo Tautos Fondo, nevertas esi ingyti neprigulmybę, nes nemo-kėtum jos apkainuoti. Kiek tautos privargsta, kol ingija savo liuosybę! Kiek aukų krauju ir pinigais tėvynė joms atsieina! Tautos Fondas ne gražiais žodžiais, bet rimtais darbais parodė, kad vienas-vienintėlis jis gina lietuvių reikalus, ir jeigu kada ingysime savo tautai liuosybę, tai vien tik per Tautos Fondo pasidarbavimą. Kam brangus

Lietuvos likimas, tas teaukoja Tautos Fondui.

K. K. U.

Tautos Fondas,
456 Grand St.,
Brooklyn, N. Y.

BLOGAS VAIKAS.

Blogas ir beširdis vaikas pašovė paukštelę Krito ji žemėn, it akmuo. Tai buvo mažučiu motina-penėtoja. Nežinojau, kur buta tų mažyčių lizdo, nes kol motina buvo gyva, tol lizde buvo tylu, ramu. Mažyčiai buvo sotūs, aprupinti.

Sekdamas aidan išalkusių paukštelių cypimo, suradau ir lizdą, suvytą tarp tankių medelių šakų. Praskleidus šakas, lizde aptilo. Penkiatas aklių paukštelių atvėrė snapelius ir ištiesė viršun savo kaklus, Jie manė, kad čia jų motina atėjo...

Snapeliai nervingai atverti, akys dar aklos... Neišmanau, kodel paukšteliai vaizdino man žmones, ištiktus baisios nelaimės, laukiančius pasigailėjimo ir pagelbos, žiurinėčius visa sugeltų širdžių gale augštyn... Nežinau, kodel?...

Ir vėl lizde užstojo tylu...

Paukštelių gyvenimą sugriovė nedoras vaikas.

Kuomi tu esi, vaike? Kam griauni nekal-tų gyvasčių laimę ir gyvenimą?

Tau niekšo vardas tinka nešioti. *Lašas.*

MAŽUČIO PRAŠYMAI.

Motinėlė ir tėveli!

Visuomet kalbinkite mane lietuviškai, kad išmokčiau tą gražią ir garsią mūsų bočių kalbą.

Nei kuomet man matant nesibarkite tarp save ir nevirtokite nešvarių žodžių. Nes tuomi duosite man biau-rų pavyzdį ir išmokinsite negražiai kalbėti.

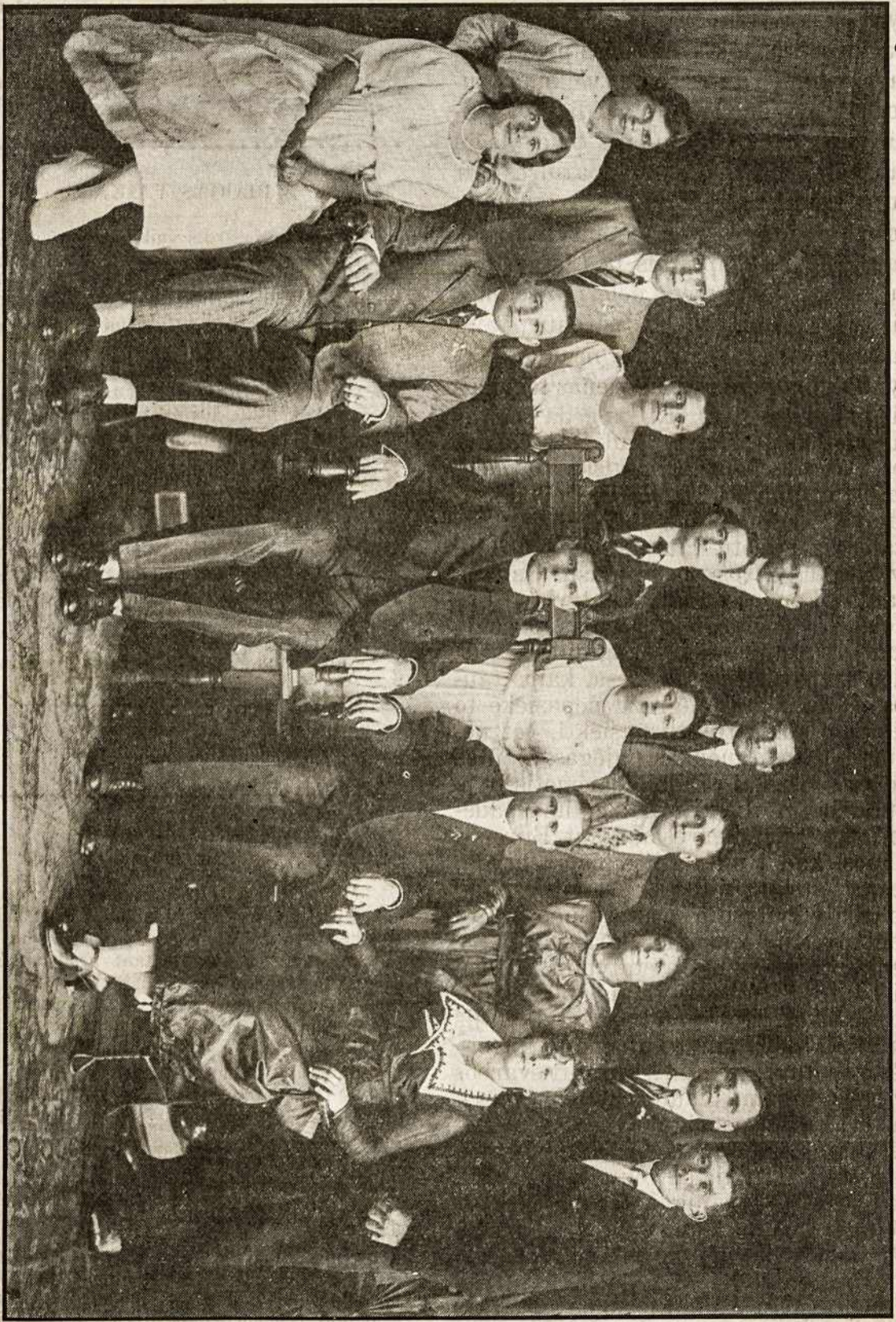
Neduokite man gerti svaigalų: nei vyno, nei alaus, nei degtinės nei kitokių nuodų. Nes, viena, tai pripratinsite mane iš mažų dienų gerti, o, antra, tai mano jaunam kuneliui labai nesveika alkolis.

Pagauti blogo upo ar pykties nedaužykite mane kumštėmis be reikalo. O jei padarau ką blogo, arba pasakau priešais negražų žodį, tuomet nubauskite tinkamai.

Mokinkite visuomet švarumo ir mandagumo.

Kaip paaugėsiu, leiskite į katalikų mokyklą, kad išaugęs bučiau tinkamu ir naudingu žmogumi visuomenei, bažnyčiai, tėvynei ir kad už tą visa jums, brangūs tėveliai, atlyginčiau!...

S. K. D.

I. VYČIŮ 80-ta KUOPRA, ST. LOUIS, MO.

to nedivo lenvaz. Atarvado intevuain. -I-tetvovs ikimias, tes temlojcs Tautos. Pjesu, kune to zekimio nortio pada. P'odhu.

to incoyde, tal vlen fik nev. P'antos. P'ondo masi-barvaina. K'ant' or'andras. us to vne juue p'omys' sov'edij, niz'v'om'nyj.

LIETUVIŲ-LENKŲ UNIJA.

Ar jina buvo ir kokia galėjo būti.

(Tąsa).

(Žiurėk "V." num. 11).

3. SUTARTYS. KAIP JOS TIKRAI BUVO.

Nors trumpai peržvelgsime visas svarbesnes sutartis ir remdamiesi ant tarptautinių teisių principo, jų legalę vertę patirsime.

Jau nuo senai lenkai turėjo savo godulingas akis į Lietuvą nukreipę. Jiems buvo reikalinga Lietuvos jėga sunaudojimui prieš užpuldinėjimus totorių ir prieš pačių lenkų pakviestus kryžiuokius, kad Lietuva nusilpnimus, nuo kurių dabar patiems lenkams darėsi ankšta.

Visos lenkų pastangos artimesnius ryšius su Lietuva sudaryti nuėjo niekais, nes Lietuvos valdovai buvo tvirtos valios ir į lenkų saldiežuvavimus domos nekrepė, o į jų intrigas kardu ir ragotine atsakė.

Bet, Lietuvos sostą Jagėlai užėmus, lenkai nudžiugo, nes pamatė Lietuvos sostą patekus silpnos valios ir saumilingo žmogaus globon. Tad jie pasirupino tą progą kuogeriausia savo labui išnaudoti. Kaip tik tuo laiku pasitaikė, kad lenkai karaliaus neturėjo, ir štai jie sumanė blizgančią Lenkijos karuną Jagėlai parodyti, ir netik karuną, bet dar savo jaunos karalaitės—Jadvygos—ranką jam pasiulė.

Lenkų didžiuomenė nepaisė, kad Jadvyga jau buvo susižiedavus su Vilhelmu, Austrijos kunigaikščiu, su kuriuo kartu augo ir buvo labai išimylėjus. Lenkai Vilhelmo nenorėjo imti savo karalaitę už vyrą, jie jį ieškojo naudingesnio, kurs galėtų jų kraštą koku nors budu nuo priešų apginti; kurs galėtų atnešti gerą kraitį, ir butų su tulumis silpnybėmis, kuriomis pasinaudodami, jie galėtų jį savotiškai komanduoti. Tokį kandidatą jie matė Jagėlos asmenyje, tad ir dėjo visas pastangas, kad savo tikslą atsiekus.

Nors Jadvyga ir klausyti nenorėjo apie pertraukimą ryšių su savo sužadotiniu, ir apie tekėjimą už Jagėlos, kurio nepažino, ir visai nebuvo mačius, tačiau lenkų bajorai, pasinaudodami jos dievobaimingumu, inkalbėjo jai, kad jina atsisakytų nuo žemiškos meilės ir paklaustytų balso savo didžiunų ir eitų už Jagėlos, nes tokiu budu netik išgelbėsianti savo silpstančią karalystę nuo pavojaus, bet dar pasitarnausianti pačiam Dievui, nes, girdi, lietuvių tauta dar stabmeldiška tebėra, o Jagėla prižadąs apsivesdamas su visa tauta apsikrikštyti. (Čia reikia pastebėti, kad Lietuva jau per 130 metų buvo krikščioniška).

Lenkams melagingais budais pasisekė prikalbinti savo jauną (regis, 16 metų amžiaus) karalaitę sulaužyti Vilhelmui duotą pasižadėjimą ir Jagėlą sau už vyrą priimti.

Jagėla, apsvaigintas blizgančia Lenkijos karuna ir jaunos Jadvygos grože, užmiršo savo priederystes, kaipo Lietuvos Didysis Kunigaikštis—del savo asmeniškų reikalų apleido savo tėvynės, savo valdomos šalies reikalus, 1386 metais apsivedė su Jadvyga ir liko avainikuotu Lenkijos karaliumi.

Dar arčiaus prisžiurėkime, kodel lenkai privertė Jadvygą su Jagėla apsisvesti. Štai kaip Paporonis šį dalyką išdėsto:

“(1) Lenkų didžiunai gerai žinojo silpną Jagėlos budą, kuriuo pasinaudoję, galės valdyti šalį pagal savo norą.

(2) Gerai pasimokę Liudviko valdymu, kuriam maža Lenkijos reikalai rupėjo, jie ieškojo sau žmogaus, visa širdžia jiems atsiduosiančio.

(3) Lenkija, gerokai tuomet susilpnėjusi nuo naminių kovų už sostą, noriai glaudėsi prie Lietuvos, kurios galybės negalėjo nejausti. Norėta tat

artimesniais giminystės ryšiais su ja susijungti.

(4) Lenkų dvasiškija, turinti tuomet didelę intekmę viešpatystės dalykų bėgyje, tikėjosi po priedanga krikščionybės galėsią Lietuvą sulenkinti.

Prie šitų priežasčių dar prisidėjo Jagėlos pažadėjimas sugražinti lenkams 24,000 nelaisvių, visas užgrobtas žemes ir Lietuvą su Lenkija sujungti ant amžių. Ko-gi daugiau dar lenkamis reikėjo?!

Dabar-gi pasiklauskime, kas priverstė Jagėlą daryti tokį pragaištingą Lietuvai žingsnį?

(1) Jagėla, kaip žinome, jau nuo 1380 metų buvo karaliaus karunos ištroškęs, dėl kurios net nesidrovėjo Keistučio kraują pralieti ir nuolat spėsti kilpas Vytauto gyvasčiui. Taigi nestebėtina, kad blizganti lenkų karaliaus karuna apjakino puikybės pilną Lietuvos kunigaikštį.

(2) Jagėlos valdžia Lietuvoje diena po dienos galėjo pereiti Vytauto rankosna, prie kurio linkte-linko tautiečių širdys. Jau nuo senai žmonės murmėjo, neužganėdinti netikusiu Jagėlos valdymu. Taigi, bijodamas nustoti didžiojo kunigaikščio vardo ir nenorėdamas atiduoti Lietuvą Vytautui, greičiausia kad iš pavydo už blizgančią karuną ir gražią mergaitę pardavė lenkamis mūsų tėvynę.

Lenkai rašytojai mus stengiasi intikrinti, kad sujungti Lietuvą su Lenkija vertęs Jagėlą noras apkrikštyti tėvynę ir apginti ją nuo kryžiuočių.

Jeigu Jagėlai taip rupėjo Lietuvos apkrikštijimas, tai dėlko jos neapkrikštijo, nors kryžiuočiai net du kartu tai pasiulė.

Lietuva tuo laiku jau 130 metų buvo oficialiai krikščioniška. *J. B.*)

Nereikėjo taipgi ginti Lietuvos nuo kryžiuočių, kurie po sumušimui Konrado Valendoro ties Kaunu ir po nepavykusio užpuolimo 1385 metais, kaip ugnies bijojo Vytauto ir nedrįso su juo kariauti.

Taigi kur tas Lietuvos išganymas, kuriuo taip lenkai didžiuojasi.

Tas tiesa, kad susijungimas Lietuvos su Lenkija labai buvo išganingas

—tik ne lietuviams, bet lenkams. Ak jie patys prisipažįsta, kad susilpnėjusi buvo tuomet Lenkija ir tik Jadvyga ją išgelbėjo. Silpnumu Lenkijos, be abejonės, butų kryžiuočiai pasinaudoję, kurie jau pradėjo kištis į jos reikalus."

Jagėla, tapęs Lenkijos karaliumi, lenkų per Jadvygą prikaltintas, mėgino sudaryti ir palaikyti politiškus ryšius tarp Lietuvos ir Lenkijos tuo-pat laiku ir Lietuvos kunigaikščių save vadinamas.

Pamatę lietuviai Jagėlos pasielgimą ir kaip jisai liko lenkų įrankiu atsiekimui jų nelabų tikslų, griežtai pareikalavo jo pasitraukimo nuo Lietuvos sosto.

Ostrovos suvažiavime, 1392 metais, Jagėla priverstas pasitraukė nuo Lietuvos sosto ir jo vieton Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu liko išrinktas Vytautas. Tame pačiame seime Lietuvos Didysis Kunigaikštis likos pripažintu visa kame lygiu su Lenkijos karaliumi. Taipgi tuo pačiu laiku abi valstijos sutarė, reikalui esant, viena kitą paremti karėse su teutonais ir totoriais.

Lenkai, matydami griežtą lietuvių pasipriešinimą ir nuolatinį Lietuvos stiprėjimą, ir kad paskutinė viltis Lietuvą paglemžti jau sprunka jiems iš rankų, todėl priverstė Jadvygą, kad jį Krevoje Jagėlos padarytą pasižadėjimą (1385 m.) Vytautui primintų, kuriame buk Jagėla Lietuvą su Lenkija suvienyti pasižadėjęs ir delto-gi dabar Lietuva privalanti duoklę lenkamis mokėti.

Tas buvo perskaudus Vytautui įžeidimas. Jisai sušaukė visus Lietuvos ir Gudijos kunigaikščius ir šiaip jau diduomenę, perskaitė jiems Jadvygos laišką ir ironiškai paklausė jų, ar Lietuva yra Lenkijos vasale ir ar jie mokės lenkamis donį.

Kaip buvo tikėtasi, atstovai su išdidumu visi vienbalsiai atsakė: "Mūsų brėčiai niekeno pavaldiniais nebuvo. nebusime ir mes; jie lenkamis donių nemokėjo, nemokėsime ir mes!" Toksai lietuvių pasistatymas parodė lenkamis, kad jie yra prie pilno sąjausmo ir kad jaučiasi savarankiais piliečiais savo

šalies, ir taipgi, kad pilnai supranta lenkų tempiamą tinklą. Po to lenkai kurį laiką tylėjo, bet nesiliovė su savo nešvariu veidu—intrigomis—į lietuvio namelius linde.

Vytautas, matydamas, kad jau ne užteks vien raštu ir žodžiu lenkams atsakinėti, tad ėmėsi kardo. Lapkričio 2 d., 1398 metais jisai ir vėl sušaukė Lietuvos ir Gudijos didžiomenę, ir taipgi pasikvietė į savo pilį kryžiuočių mistrą, kuris užtikrino Vytautui savo paramą kovoje su lenkais. Šioje konferencijoje, apkalbėjus visus Lietuvos reikalus ir rengimąsi į karę su lenkais, susirinkusieji apšaukė Vytautą Lietuvos karaliumi, kad tokiu budu Lietuva ir titulu būtų lygi Lenkijai.

Jau tas turėtų parodyti tuolaikinę lietuvių dvasią ir jų link lenkų atsinešimą; o lenkai dar ir šiandieną išdrįsta skelbti, buk lietuviai patys labai norėję būti prie Lenkijos prijungtais.

Karė su lenkais šiuo tarpu liko išvengta, nes 1399 metais Vytautui prisiejo smarkiai su totoriais kariauti. Vilniaus suvažiavimas 1401 metais, taipgi prisidėjo prie išvengimo karės su lenkais, nes kai kurie nesusipratimai išdalies tenais liko išrištais ir vėl abi valstijos sutarė pagelbėti viena antrai priešų užpuldinėjimus atremti.

Laike sekančių devynių metų, Lietuva su Vytautu prie vairo, kuopnikiausia tvarkėsi ir bujojo. Lenkai per tą laiką neišdrįso Lietuvos reikaluosna kištis, nes, mat, abi valstijos rengėsi prie svarbaus žygio—kryžiuočiams kapas rengta; ir štai 1410 metais, po Vytauto vadovystė, jungtinės armijos ties Žalgiriu kryžiuočiams uždavė mirtiną smugį.

Reikia pastebėti, kad šiandieniai lenkai giriasi, buk jie šią karę laimėję, bet kada pažvelgiame į bešališkus rašytojus, atrandame, jog jų karalius Jagėla, blizgučiais pasipuošęs, tvirta sargyba apsuptas, sėdėjo kur nuošaliai, kada Vytautas rengė armijas į kovą, ir netik savo armijas, bet taipgi lenkų ir samdininkų. Jis žaibo greitumu jodinėjo nuo vieno karuomenės skyriaus prie kito, kad juos geriaus prirengus

JONAS POŠKA,

žinomas kalbėtojas ir veikėjas.

Jau apie du mėnesiu karininko rubuose tarnauja Dėdei Samui.

del perlaužimo kryžiuočių plieninės sienos. Tad jei ši, taip labai svarbi, karė liko laimėta, tai tik acių Vytauto sumanumui ir narsumui.

Po šios karės Vytauto ir Lietuvos vardas skambėjo visame civilizuo tame pasaulyje, visi garbino ir augštino lietuvius už jų narsumą. Suprantama, lenkai to pakešti negalėjo, ir vėl visu smarkumu pasileido Lietuvos valstijon su savo intrigomis. Pasekme jų judėjimo 1413 metais įvyksta Gardelio suvažiavimas tikslu atnaujinimo sutarčių. Tiesa, buvo atnaujintos ir pastiprintos sutartys vieni kitiems paramą kovose paduoti; taipgi tuo laiku sutarta, kad bent kurios pusės valdovui numirus, inpėdinis bus renkamas tik abiem valstijom sutikus. Bet lenkai, bijodami, kad Vytautas gali ir nuo tokių sutarčių atsisakyti, sutiko jį pripažinti visa kame lygiu Lenkijos karaliui, kuomi, ipso facto, lenkai vėl pripažino Lietuvą lygia jų karalijai.

Čia reikia pabrėžti, kad sovereignės—pilnai neprigulmingos valstijos, butinai privalo turėti lygias teises, nes pilnoji neprigulmybė laipsnių neturi, ir valstijos, kaip toikos, ingauna savo teises nuo pat pradžios savo egzistavimo.

Nors buvo pripažinta ir paskelbta, kad Lietuva yra lygi Lenkijai, tečiau tuo laiku daug reišė titulų skirtumas,

butent, nemažas buvo skirtumas tarp karalijos ir kunigaikštijos, todėl Vytautas sumanė ir titulą sulyginti, patsai apsilavinęs Lietuvos karaliumi. Imperatorius Zigmantas pasiuntė Vytautui karuną, bet pasamdytieji lenkų plėšikai užpuolę užmušė pasiuntinius ir pavogė karuną.

Mirus Vytautui (1430 m.), lietuviai panaikino Gardelio (1413 m.) sutartį, išrinkdami švidrigailą sau už valdovą. Rinkimai įvyko be lenkų sutikimo ir prieš jų opoziciją.

1432 metais Zigmantui, Jagėlos dinastijos ainiui, pasisekė užimti Lietuvos sostą, ir jisai mėgino atnaujinti pirmesnes sutartis su lenkais. Bet po jo mirčiai, lietuviai vėl panaikino jo atnaujintas sutartis, išrinkdami Kazimierą Lietuvos Didžiuoju Kunigaikščiu (1440 m.) taipgi prieš lenkų opoziciją.

Keliems metams praslinkus, lenkai kviečia Kazimierą užimti Lenkijos sostą; bet jisai griežtai atmetė jų pasiūlymą; ir tik po ilgų pertraktacijų, ir tik kada lenkai pradėjo grasinti pakviesią ant Lenkijos sosto Boleslovą, Maskvos kunigaikštį, kuris būtų labai nepageidaujamu turėti pašonėje, Kazimieras atkreipė dėmesį į jų išvadžiojimus. Ir tik tada sutiko priimti Lenkijos karuną, kada lenkai prižadėjo Voliniją ir Podoliją Lietuvai sugrąžinti; ir taipgi kada lenkai, lietuvių atstovams pareikalavus, sutiko, kad po Kazimiero mirčiai rinks sau valdovą be lenkų kišimosi. Priėmimas tų išlygų priparodo, kad visos buvusios tarp lietuvių ir lenkų sutartys, su Kazimiero mirtimi lieka visiškai panaikintomis.

Nors ir apsilavinęs Lenkijos karaliumi (1447 m.), Kazimieras didesnę dalį savo laiko Lietuvoje praleidžia, nes buvo labai ją pamylėjęs, už ką jį lenkai, ypač didžiūmenė neapkentė ir "litvomanu" vadino.

Mirus Kazimierui (1492 m.), lietuviai tiesioginiai atmesdami Gardelio sutartį (1413 m.), išrenka Aleksandrą Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu, taipgi prieš lenkų sutikimą ir jų opoziciją.

Kad palaikius nors silpnutį ryšį su

Lietuva, lenkai, spalio 4 d., 1501 m. išsirenka Aleksandrą į savo karalius. Bet 1506 m. Aleksandro mirtis vėl sutraukė lenkų narpliojamą oratinklį. Į dešimts dienų po Aleksandro mirčiai, lietuviai vienbalsiai išrenka Zigmantą į Lietuvos valdovus. Bet sausio 24 d., 1507 m. lenkai Didįjį Lietuvos Kunigaikštį vėl apvainikavo savo karaliumi.

Zigmantas, matydamas didelį lietuvių neužsiganėdinimą iš vieno valdovo abiem valstijom, ir jų dedamas pastangas turėti savo atskirą kunigaikštį, todėl 1529 m. Vilniaus seime jisai pasiūlė lietuviams savo sunų, Zigmantą Augustą į Lietuvos kunigaikščius. Lietuviai jo pasiūlymą su džiaugsmu priėmė ir tuojaus Zigmantą Augustą apšaukė Lietuvos Didžiuoju Kunigaikščiu.

Bet jisai vos 1544 m. liko de facto Lietuvos valdovu, o 1548 metais lenkai išsirinko jį savo karaliumi.

Lenkai, bijodami nuolatinių turkų užpuldinėjimų, vertė karalių, kad jisai mėgintų Lietuvą arčiau prie Lenkijos pritraukti, kad po ranka turėjus lietuvių jėgą atkreipimui prieš turkus. Zigmantas Augustas 1551 metais pasiuntė Lenkijos kanclerį į Lietuvos seimą Vilniuje, kad jisai primintų lietuviams apie buvusias sutartis ir kad pakviestų juos prie naujų ir artimesnių sutarčių sudarymo. Lietuviai griežtai atsisakė klausyti apie kokias ten sutartis ir reikalavo lenkų pasiuntinio, kad jisai sugryžęs karaliui praneštų, jog Lietuva jokių sutarčių su lenkais nedarys, nes velija būti pilnai nepriugulminga ir kad jisai, kaip Didysis Lietuvos Kunigaikštis, neturėtų remti lenkų intrigantus, užsimojusius pasmaugti Lietuvos laisvę. Nors lietuviai šalta lenkų atstovą priėmė, tačiau parodė jam tinkamą mandagumą ir pažadėjo finansinę ir militarę Lenkijai paramą duoti.

4. "LIUBLINO UNIJA."

Laike sekaučių keliolikos metų įvyko daug įvairių konferencijų tarp abiejų valstijų delei artimesnio susidraugavimo, ir tai vis buvo pasėkme lenkų užsispyrimo ir vertimo savo karaliaus (kuris taipgi buvo D. L. K.). kad suvienytų abi valstijas į vieną —supran-

tama, lenkišką—kuną. Pačioje Lenkijoje dviejų nuomonių nebuvo link absoliutės unijos reikalingumo. Bet Lietuvoje niekas ir klausyti apie uniją su Lenkija nenorėjo ir dēta visos pastangos, kad nei tokios minties Lietuvon neįsileisti.

Pirmutinis unijos projekto diskusavimas įvyko Varšavos suvažiavimuose, lapkrityj 1563 m. ir birželyje 1564 metais, kuriuose ir lietuvių atstovai dalyvavo. Kadangi darant kontraktą arba šiaip kokias legales sutartis yra būtina reikalinga, kad abi pusės būtų liuosos tų sutarčių priėmimo arba jų atmetimo, todėl karalius oficialiai atsisakė nuo Lietuvos sosto, tuomi lietuviams liuosas rankas palikdamas. Diskusijos iš abiejų pusių buvo karštos ir jos niekais užsibaigė—atsisakius lietuviams artimesnes sutartis daryti.

Lenkai ypatingai bijojo, kad Zigmantas Augustas mirdamas nepalikis inpedinių, tokių budu pranyksta Jagėlonų dinastija, kartu ištirpsta tasai vienintėlis ryšis su Lietuva. Todėl lenkai su padvigubintomis jėgomis griebėsi prie darbo, kad dar prieš karaliaus mirtį dinastišką ryšį pakeisti politiškai. Bet, ačių lietuvių atkakliam pasipriešinimui, lenkų judėjimas vėjais nuėjo. Priešakyje lietuvių opozicijos buvo kunigaikštis Mykolas Radivila Juodasis, lenkų karaliaus svainis. Jisai savo gabumais ir pasišventimu atrėmė visas lenkų daromas pastangas Lietuvą pajungti. Bet jam numirus (1565 m.), lietuviai, netekę žymiausio vado, jau nebeįstengė lenkų slaptus užpuolimus atremti, ir dėl to, sausio 10 d., 1569 m. sušaukta Liublinan konferencija. Lietuvių atstovas Naruševičius perstatė memorandumą, kuriame lietuviai griežtai atsisako kitokią negu personalę uniją*) priimti. Atmetus jų memorandumą, lietuvių atstovai, įžėsti nelegaliu karaliaus ir jo lenkiškų atstovų pasielgimu, pasitraukė iš konferencijos.

*) "Personalė unija" buna tuomet, kada vienas valdonas dvi atskiras ir pilnai neprigulmingas valstijas valdo.

Lenkai, neturėdami vilties iškart visą Lietuvą paglemžti, todėl vertė karalių, kad jisai atplėštų nuo Lietuvos turtingiausias jos pietines provincijas, Voliniją, Podoliją ir Ukrainą, ir prijungtų jas prie Lenkijos. Karalius, pamiršdamas, kad keli metai atgal jisai oficialiai nuo Lietuvos sosto atsisakė, dabar pasivadinęs save Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu, pildo lenkų reikalavimus.

Nors viršminėtų provincijų atstovai, kunigaikščiai Volavičius, Čartoriskis, Ostrovskis ir Visnevskis, smarkiai protestavo prieš tokį nelegali elgimąsi, tačiau tos provincijos liko prie Lenkijos prijungtos. Tuomet atstovai tų provincijų atsisakė lenkų karaliui prisiekti savo ištikimybę, nežiurint to, kad lenkai grasino konfiskuosią jų dvarus ir visą jų turtą.

Lietuvių atstovai, sugrižę namo, nusprendė spirties ir iki paskutiniam neduotis sau lenkišką jungą užmauti. Parmatydami, kad jau fiziška jėga bus reikalinga, tad tuojaus ėmėsi ruošti karuomenę. Bet su širdies skausmu greitai patyrė, kad demoralizavimas Lietuvos žmonių jau taip toli nuėjo, kad jokiū budu nebus galima ganėtinai ir tinkamai karuomenę surengti, o iš kitos pusės pamatė, kad lenkų karalius šaukia miliciją (póspolita ruszenie), beabejo tam, kad lietuvius prie unijos privertus.

Lietuvių atstovai, pamatę kame yra dalykas ir, kad išvengus bereikalingo kraujo praliejimo, sugrižę Liublinan, smarkiai protestavo prieš Lietuvos skaldymą ir maldavo karaliaus, kad jisai nedėtų Lietuvai lenkiško jungo. Bet vėliaus jie buvo priversti sutikti su lenku reikalavimais.

Tad-gi, lenkai dar ir dabar begėdiškai šukauja apie "Liublino unija;" jie skelbia, buk toje konferencijoje liko sudaryta realė unija**).

**) "Realė unija" yra visiškas suvienijimas dviejų, ar daugiau, valstijų į vieną kuną; vardai valstijų gali likti atskiri—po senovei, bet kas svarbiausia, tai užrubežinių dalykų ministerija, kuri lieka viena dėl abiejų valstijų; ambasadorius realę uniją atstovauja kaipo vieną valstiją, kas visai yra priešingai su personale unija. Realė unija valstijų šeimynoje tiktai vienu nariu tesiskaito.

Pirm negu šią "uniją" padėsime ant teisybės svarstyklių, pažvelgkime, kas ištikrųjų po Liublino konferencijai Lietuvoje įvyko. Tiesą pasakius, faktiškai jokios permainos pačioje Lietuvoje neįvyko; vien tik kai-kurios provincijos nuo jos liko atplėštos, šiaip net lenkai patys stropiai rupinasi, kad palaikius aiškius rubežius tarp tų dviejų valstijų. Titulas Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos, jos įstatymai, valdininkai, nuosavus išdas ir karuomenė liko po senovei. Keletą kartų karalius mėgino sušaukti konferenciją gautinam reformų įvedimui, bet jo pastangos liko be lenkams pageidaujimų pasekmių. Pagaliaus, 1572 metais sušaukė Varšavon atstovų suvažiavo. Čionais ir-gi jokių vaisių nesusilaukta, nes lietuviai užprotestavo prieš suvažiavimo nelegališkumą, delto, kad atstovų, kurie neva Lietuvą reprezentavo, mandatai buvo be Lietuvos valstijos antspaudos, ir nepaisant karaliaus reikalavimo, kad jie posėdžiuose dalyvautų, lietuvių atstovai apleido salę.

1572 metai buvo liudininku mirties paskutinio Jagėlonų dinastijos valdovo, ir tarp Lietuvos ir Lenkijos dinastiškas ryšis galutinai sutirpo.

Apie Lietuvos su Lenkija politišką ryšį pakalbėsime žemiaus.

(*Bus daugiau*).

J. RAMANAUSKAS,

L. Vyčių 8 kp. (Roseland, Ill.) narys, buvo uolus jaunimo veikėjas. Dabar Dėdės Samo pulkuose triuškina vokiečių militarizmą.

KAREIVIS JONAS KAROSAS APIE LIETUVIŲ KARUOMENĘ IR APIE ŠĮ-TĄ.

(*Iš asmeniško laiško*).

Mielas Matai:—

Prabėgo jau nemažai laiko, kaip Tamstai rašiau, o tuo protarpiu Amerikos lietuvių gyvenime įvyko tiek daug naujų atsitikimų, kad reikėtų subraižyti ne vieną lakštą popieros jų Gilesniam apibudinimui.

Seimai, kongresai, suvažiavimai jau praeities angoje gludi. Nutarimai laikas pradėti vykinti. Beabejonės visuomenės vadai tuo reikalu pasirupins. Mačiau spaudoje jau gvildenama kaip kas ir net naujo inėšama į patį gyvenimą. Gyvumas apsireiškia nemažas. Geriausių jiems visiems pasekmių linkiu iš savo kampelio. Aktyviu darbu negalima prisidėti, tai nors pageidavimais savo pasigėrėjimą teturiu išreikšti.

Kareiviška rudinė manes daug nepakeitė.

Senos rūšies svajotoju pasilikau. Giliu praktiku nebuvau, gal juo ir nebusiu. Gi šioji gadynė daugiau praktikos reikalauja. Visuomeniniai reikalai kaskart auga ir didėja, o pajėgų dar maža turime. Svajoti nebėra kada. Bet kaip vilką nevalgydink—jis vis į mišką žiuri. Nieko praktiško į Vyčių gyvenimą šiuo tarpu gal neinėšiu, bet visvien manes nuo savo šeimynos dar neatskirkite. Juk, brole, esu pašauktas už pasaulio, o sykiu Lietuvos demokratybę kauties, tai galite man nerangumą veikime dovanoti.

Kareivio gyvenimas, pasaulis, užsiėmimas, vaje, kaip skiriasi nuo civilio. Čia viskas nustatyta išanksto. Komanda žingsnius matuojame taip-pat po komanda ir kitus gyvenimo reikmenis atliekame. Vienodas tas, monotoniškas gyvenimas, bet turi savo karčias ir linksmas puses. Nuo didelio rustumo iki smarkaus juoko tik puse žingsnio tėra. Kareiviško gyvenimo smulkmenų Jums nerašysiu. Jas apibudino jau šimtais kartų kiti prieš mane.

Jausmais, įspudžiais nepatogu da-

linties. Reikėtų kai kur perdėti, o kur nedasakyti, tai geriausia bus tas dalykas palikti sveiko nuožiurai.

Kaip ilgai kempėje busiu—nežinau. Smarkokai muštrus varome. Be rengiama mus greitai ekspedicijai į užjūrį. Joanos DeArc'ietės žemėje turbut prisieis pažingsniuoti. Kraštas kiek panašus į Lietuvą savo gamta—bus maloniau savo tėvynės vaizdais rupestėlius lyginti.

Dagirdęs kad Vyčiai, Tarybos eina prie lietuviškų legijonų organizavimo Amerikoje, išsyk labai apsidžiaugiau. Tai, sakau, ir man teks po lietuviškos vėliavos pavėsiu galvą paremti ant poilsio. Paskiau tas malonus sapnas išnyko. Laikraščiuose pranešama, kad tuos legijonus sudarys liuosnoriai, lėšos jų užlaikymui dar ieškomos. O kur bus tie tukstančiai lietuvių, kurie dabar yra armijoje? Ar-gi mums tuose legijonuose vietos nebus?! Skaudus tai būtų mums smugis, o dar skaudesnis tuo, kad aiškiai matoma, kad tvirtų legijonų liuosnoriai nesudarys. Nesiras daug norinčių į karuomenę įstoti. Amerikos visuomenės akyse pasirodyti ubagiškai—visviena ką Lietuvos laisvės klausimą išstatyti dar ant didesnio pavojaus.

Nesiseka lietuviams. Musų spauda lietuvių, tautiškumą gaivina, o tik skersai-išilgai pereik musų kempę ir, Perkune dievaiti! surasi desėtkus lietuviškų lenkų. Rodosi šimtmečiai vargo galėjo lietuvius išbudinti, iš pamatų nerangumą išrauti, o čia kaip žiuri apsileidimo dideliausi pėdsakai.

Kartais sau galvoju, ar tik čia nebus liekanos vergiškumo. Lenkų "kuntaplis," ruso nagaika ilgus metus lietuvių nugarą raižė. Bijosi jis dabar didvyriškai išsitiesti, nedrįsta galvos pakelti. Dievaž! Čia kas nors ingimto yra. O gal aš likau dideliu pesimistu. Jei taip—"Gaudeamus tibi Domine!"

Jusų Jonas E. Karosas.

Labai gera atspirtis nuo pašiepimo—juokas. Juokimės patys, jei kas mus pašiepia, nes tuomet pašaip neteks ateityje drąsos pašiepti kitus. Kuomet pašaip supras, kad mes iš jo tokio darbo tik juokiamės, jis nebegalės kitų pašiepti, bus apgalėtas.

Berželio Gyvenimas.

Kiek tai šimtmečių atgal, sunku yra pasakyti, Azijoje pakilo didelė audra. Draskė medžių šakas, krėtė jų sėklas. Nežinomu budu buvo atnešta berželio sėkla į Europą pagal Nemuno upės, prie Baltiko jūrės, kur vargingai pradėjo leisti diegelį.

Sunki buvo pradžia berželio gyvenimo. Turėjo daug kovoti su vietinėmis aplinkybėmis, kol pradėjo savarankų gyvenimą.

Neilgai berželis gyveno laimingai. Iš šalių pradėjo augti ir daugiau medžių, kurie, nors vargingai, bet, budami geresnėse sąlygose, pralenkė berželį ir pradėjo jį patį stelbti...

Prabėgus keletai šimtmečių, jau buvo berželis apsuptas iš visų pusių daug galingesniais už jį medžiais. Iš žemių pusės nuo berželio stovėjo didelis ažuolas, įsmeigęs viršunę į debesis. Išskleidęs savo galingas šakas į visas puses, pradėjo stelbti berželį, užstodamas savo šakomis saulės spindulius ir rytmetinę gają, kuri dienai brėkstant nukrinta visiems augalams.

Tokie-pat medžiai stovėjo iš rytų ir pietų pusių, stelbdami berželį.

Sunkus buvo berželio gyvenimas po priešų šakomis; retai, labai retai kada saulutės spindulys, prasiveržęs pro jų šakas, šiptelėdavo berželiui. Tečiau berželis turėjo giliai įleides šaknis ir pripratęs prie sunkių aplinkybių. Jo priešai sukeldavo baisiausias audras prieš berželį, turėdami viltį palaidoti jį amžinai nuo saulutės šviesos. Lankstydavo jį į visas puses, draskydami jo nekaltas šakeles. Daugybė šakelių buvo atplėšta ir išnešiota į visas pasaulio dalis. Daugumas jų jau nuvyto ir žuvo amžinai, bet daugumas dar teuzlaiko tas pačias berželio ypatybes.

Taip berželis buvo per šimtmečius ant prapulties kranto, kovodamas su priešais, daug galingesniais už jį. Štai vėl apsiniaukė Europos visas dangus. Pakilo baisiausia audra, siūsdama žaibų juostas ant nelaimingos Europos. Duksta perkunai padangėse, lemdami mirtį silpnesniems. Didieji medžiai, remdami viršu-

nėmis dangaus skliautus, turi viltį pergyventi tą baisiausią vėsulą ir vėl slėgti silpnėsniuosius. Tečiau visų likimas nėra žinomas.

Subraškéjo didysis medis—ąžuolas, kuris stovėjo žiemų pusėje nuo berželio, daug stelbdamas jį, ir krito visu smarkumu ant žemės. Ir prisitrenkęs vos gyvutis alsuoja. Ne tuoj jis atsigaivins. Su juomi berželio kova jau užbaigta. Panašiai ir kiti medžiai braškėdami svyruoja į visas puses.

Bet ir berželis yra lankstomas ir draskomas. Dauguma šakelių nunešta toli, toli nuo liemenėlio; daugumas jų jau nebus dalimi jo kuno, nes palaidotos amžinai tos pragariškos audros. Daug jo šakelių dar yra tame mirties sukuryje, kitos dar įveliamos į tą žuties verpetą. O, kaip nelaimingas berželio likimas! Liko nudraskytos jo šakelės, sužeistas liemenėlis... Vien tik šaknys yra sveikos iš kurių yra viltis ateities gyvenimo. Kuomet nusiblaivins Europos dangus, užtekės rytuose skaisti saulutė ir vėl berželis pradės žaliuoti, daug gražiau negu pirma, nes jau daug jo priešų bus žuvę.

Jau nyksta tos šakos, kurios stelbė berželį!

Pilekalnis.

Nauji Raštai.

LITHUANIA. Facts supporting her claim for reestablishment as an independant nation. Published by The Lithuanian National Council, Washington, D. C.

Knygelę parašė Dr. J. J. Bielskis.

Pirmą inžangos žodį pridėjo George H. Moses, buvęs Amerikos ministeris Graikijoje. Toje inžangoje išreikšta lietuvių tautai simpatiška užuojauta ir prietelingi velijimai.

Antraeilį inžangos žodį pridėjo Lietuvių Tautos Taryba.

Viso knygelė 48 puslapių. Kainos nesuradome. Savo turiniu apima platų žinių šaltinį apie Lietuvos praeitį, historijos bėgio susiklojimą, tas skriaudas, kurias ji kentė nuo savų kaimynų; tautinį atgimimą, kultūros kilimą ir dabartinį padėjimą. Praeities faktai nušviečiami citatomis iš rimčiausių Lietuvos reikalų žinovų veikalų.

Vis plačiau ir plačiau mes apsiskelbiame pasauliui. Vis tai dėka mūsų pasišventusių veikėjų. Minėtos knygelės autoriui—Dr. J. J.

Bielskiui priguli didi dėka už gražiai, rimtai atliktą naudingą mūsų tautai darbą!

* * *

APIE APŠVIETĄ. Parašė kun. Pr. Bucys. (Išleido Uosis). Kaina 25c. 1918 m. "Draugo" spauda, Chicago, Ill.

* * *

RAKTAS SVEIKATON IR LAIMĖN. Parašė Dr. Julius J. Bielskis. S. U. R.-K. A. leidinys. Kaina 25 centai. "Garso" spauda, Brooklyn, N. Y.

* * *

LIETUVIŲ PRABOČIAI LYDAI. Parašė J. O. Širvydas. Kaina 10c. Lėšos ir spauda "Dirvos," 2004 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, 1918 m.

* * *

TEISYBĖS PASAKOS. Sutašė M. Šalčius. Kaina 25c. Lėšos ir spauda "Dirvos," Cleveland, Ohio, 1918 m.

* * *

TĖVYNĖS ĮSPUDŽIAI. Eilių rinkinėlis. Parašė J. Svyrunėlis. Turtas ir spauda "Dirvos," Cleveland, Ohio, 1917 m.

ANT PRAKTIKOS.

- Kaip-gi Tamstos sunus?
- Dėku! sveikas, apsidėję.
- Ar užsiima kuom nors?
- Yra ant praktikos pas savo dėdę.
- O ką dėdė veikia?
- Kasdien vakarais kortomis lošia.

TAIP-GI NUOTIKIS.

- 1) Gatvėje susitiko du prieteliu:
- Išivaizdink sau, šiandien turėjau nuotikį, kokio visame gyvenime neatsitiko.
- Kas-gi jau tokio atsitiko?
- Pabaigiau 50 metų.

SMARKUS ŠEIMININKAS.

- Išrodo, gerbiamasis, manai apleisti mūsų namą?
- Taip, noriu susirasti brangesnį kambarį.
- Tai kam Tamsta dėl to išeiti. Tai mažą priežastis. Juk aš bile valandą galiu pakelti sumą lig tiek, kokios Tamsta pageidauji.

* * *

Laikrodininkas:—Ar tamsta patenkintas laikrodėliu?

Pacijantas:—Visiškai. Eina kai automobilius.

Laikrodininkas:—Kaip tai!?

Pacijantas:—Valandą padaro į 40 minučių.

Kraujas sunų ir brolių mūsų liejasi kovose. Tai už jų ir mūsų liuosybę. Padėk karžygiams! Pirk Keturto Laisvės Paskolos Bondsą!

SIELOS VILTIS.

(Šių dienų vaizdelis).

Valdžios įsakymu visi jauni vyrai liko surašyti. Kiekvienas nekantriai laukė savo numerio. Išstis dienas laikraščiai skelbė pavardes paragintųjų karuomenėn. Vyrai, perėję gydytojų išmėginimus, šimtais ruošėsi į kareivių stovyklas.

Vieną vakarą Kazimieras Taučius, kaip paprastai pareidamas iš darbo, nusipirko laikraštį. Tuoj griebėsi žiūrėti pašauktųjų sąrašo. Štai juoda ant balto "No. 4783—Kazimieras Taučius." Jaunikaitis nors jautė, kad jam reikės eiti, visgi nemanė, kad taip greitai. Nusiminęs grįžo namo.

Ant rytojaus nuėjo pas gydytojus savo sveikatos ištyrimui. Vyras, kaip ažuolas, neveltui lietuvis—iš visų atžvilgių tinka. Vyriausis daktaras nusišypsojo, paduodamas jam platų popieros lakštą, reiškiantį, kad esąs priimtas. "Tamsta turite penketą dienų prisiruošimui. Paskyrimo vietą gausite į porą dienų. Linkiu Tamstai pasisekimo"—tarė, sveikindamas Kazimierą daktaras.

Kazimieras nieko negirdėjo—jisai greitai išėjo laukan. Jo siela buvo nerami. Atsidurti karės laukuosna, buti sužeistu, mirti—jisai nesibijojo; narsus jaunikaitis jautė tą pereigą, kuri žmoniijos ir tėvynės vardan liko jam uždėta; visgi jo sielą slėgė liudesis. Išeidamas karėn nieko nepaliks—visi giminės Lietuvoje. Jie tenai jau kelintas metas vargsta ir žusta. Nejaugi jie turėtų likti teutonų vergijoje?—Reikia juos vaduoti. "Jeigu bus tokia Dievo valia—manė sau jaunikaitis—aš išliksiu gyvas. Ir štai už metų, už kitų mes pergalėtojais, lietuvių vėliava nešini, iškilmingai išengsime į Vytauto senąją sostinę—Vilnių." Užsidegė jaunikaičio širdis karšta tėvynės meile ir jisai paskeno linksmose svajonėse; nei neįjautė, kaip dvi karšti ašari nuriedėjo per jaunus skruostus. Tai pirmą kartą

jau vyrų budamas Kazimieras apsiverkė—jam pagailo savųjų ir brangiosios tėvynės. Jisai ją karštai mylėjo—mylėjo visu jaunos vyro širdies karštumu bei tvirtumu. Senai, jau senai toki meilų jausmai aplankė jo širdį—tai buvo dar Lietuvoje, kuomet jisai išimylėjo į Skirsnų Viktorę. Skirsnai savo dukters neleido už Kazimiero. Jisai, sulig tėvų supratimo, jų dukrelei netiko. Kazimieras buvo paprastas ukininko sunus, vos du metu temokinosi Vilkpilės gimnazijoje; Viktorė—gi tuomet baigė gimnaziją. Kazimieras, patrauktas rusų karuomenėn, nesugebėjo išsiliuosuoti ir, apleidęs tėvynę, atvyko į šią laisvės šalį. Ne laikas dabar buvo svajoti apie praeitį—ateitis išskėstomis rankomis laukė ateinančio Kazimiero.

Nuvargęs jaunikaitis parėjo namo. Pavalgęs vakarienės, užsidarė savo atskirame kambarėlyje ir stvėrėsi už darbo. Neramus liudėsis vėl paklabino jo širdin. Jam buvo ko tai gaila, bet jisai pats negalėjo suprasti ko. Atsidarė stalčių—išėmė pluoštą popiergalių, knygų. Jo akys puolė ant storos, audekliniais apdarais knygos—čia tai paslaptis jo liudėsio—"Lietuvos Vyčių kuopos protokolų ir finansų knyga." Čia tai buvo jo veikimo dirva; jisai ją taip numylėjo, kad visas savo pastangas padėjo šitos organizacijos gerovei. Kazimieras buvo ne pirmas vytis pašauktas karėn—keletas draugų jau ir sužeista; vienas jau mirė. Dabar jisai užimti ano vieta. "Kas užims mano vietą?—smilktelėjo jaunikaičio galvon. Jisai ir daugiau tokių asmenų, kaip atsiliepė jo sąžinė—jie užims vietą!"

Kazimieras tuoj sėdo už stalo, pa baigė rašyti pereito susirinkimo protokolą, suvedė finansų sąskaitas ir pradėjo rašyti įvairius laiškus.—"Jo Malonybei L. V. kuopos Pirmininkui.—Gerbiamasai Tamsta:— prisiunčiu Jums

kuopos raštininko knygas. Kartu pranešu, kad esu pašauktas Suvienytų Valstijų karuomenėn ir už poros dienų apleidžiu miestą. Gegužinę surengti negalėsiu—išsirinkite kitą. Taip-gi išsirinkite naują knygininką; beabejo, ir raštininką. Tepadedu Jums Augščiausis darbuotis Bažnyčios ir Tėvynės labui. Man labai gaila su Jumis skirtis, bet pereiga šaukia. Neužmirškite manes; aš Jus visus atminsiu visuomet. Mano širdis, mano dvasia visuomet pasiliks su Jumis... Su Diev!—K. T.”—Jausmai pažeidė jo susopusią širdį. Verkti jaunam vyrui netinka. Reikia visus jautrius jausmus pergalėti. Tuoj Kazimieras stvėrėsi kito laiško.—“Jo Malonybei Blaivininkų kuopos Vice-Pirmininkui. —Gerbiamasai:—Šiuomi pranešu, kad pirmininkauti mūsų Blaivininkų kuopoje daugiau negaliu. Aš esu pašauktas Suv. Valstijų karuomenėn; išvažiuoju už poros dienų. Tamsta užimsite mano vietą. Praneškite raštininkui, kad neišparduotus “Tautos Ryto” numerius veltui išdalintų. Čia rasite \$3, tai už “T. R.” egzempliorius; malonėsite perduoti išdininkui... K. T.”

Ir taip Kazimieras vienas po kito rašė įvairius laiškus: Vyčiams, blaivininkams, darbininkams, chorui, kai-kurioms redakcijoms, pridėdamas po gerą čekį, ir atskiriems savo pažįstamiems. Nei nepasijuto, kaip atėjo vidurnaktis.

Per tas kelias dienas Kazimieras aplankė keletą savo vietinių pažįstamų, prisipirko reikalingų drapanų ir susiruošė kelionėn. Netrukus gavo ir valdžios paskyrimą.

Paskutinę dieną vietinis choras Kazimiero pagerbimui surengė gražias išleistuvės. Choristai — draugai bei draugės—paaukojo Kazimierui gražų laikrodėlį. Laike vakarėlio buvo pasakyta keleta gražių prakalbėlių, sudainuota keleta dainelių. Vakarėliui baigiantis, klebonas pasakė ilgoką prakalbą, pakėlė susirinkusiųjų nuslopintą dvasią. Užbaigęs kalbėti, paaukojo Kazimierui nuo savės pašventintą signosėlį ir rašalinę plunksną, kad Kazimieras, rašydamas kitiems neužmirštų ir X miesto, bet ypatingai vietinio choro narius. Patsai Kazimieras nuoširdžiai visiems padėko-

“DVI DRAUGĖS”.

Vytės-lietuwaitės, dalyvavusios Ištikimybės Dienos apvaikščiojime—liepos 4 d. St. Louis, Mo. Iš kairės į dešinę: E. Norbučiūtė ir E. Živaičiūtė, gabi deklamatorė ir dainininkė.

jo, ir visi atsisveikinę išsiskirstė.

Ant rytojaus Kazimieras atėjo į bažnyčią, atliko išpažintį ir, palikęs klebono globoje savo turtą bei kitus asmeniškumus reikalus, nusiskubino išvažiavimo vieton. Anksti, kuomet žmonių būriai skubinosi dirbtuvėsna, didelis naujūnų pulkas ištraukė į kareivių stovyklas.

Slinko dienos, savaitės. Kazimiero vardas tilpo kai-kuriuose laikraščiuose. Jisai buvo vienoje Naujosios Anglijos stovykloje.

Staiga viename laikraštyje pasirodė iš Europos rašytas jo laiškas—Kazimieras buvo karės lauke.

Vakarų fronte virė baisioji karė. Kazimierui jau keleta kartų teko dalyvauti baisiuose mušiuose—visuomet dar išliko nepaliestas, laimingas. Dabar ir vėl užvirė aršioji kova. Jau trečia diena jinai tęsėsi, bet pabaigos nesima-

tē. Vokiečiai intempē paskutines savo jėgas, kad perlaužti talkininkų liniją. Jie buvo užėmę gerą poziciją, turėjo daug kariškos medegos—tikrai tikėjosi būti pergalėtojais. Talkininkai iš savo pusės neapsileido. Jie netiktai gynėsi nuo priešų, bet dar antrą dieną pradėjo ofensyvą—užsimanė atimti vokiečių gerąją poziciją. Kareivių pulkai laikasnuo-laiko mainėsi, eidami atsilsėti—ir vis gražioje tvarkoje. Ofensyvas talkininkams sekėsi. Tik štai vokiečių pusėn pribuvo naujos armijos pajėgos. Priešai, ingavę drąsos, visu savo teutonišku narsumu puolėsi ginti nuosavos pozicijos. Tartum, pragaras atsivėrė. Dienos šviesa paskendo tamsių dumų debesiuose, kurie visiškai pridengė saulę. Tiktai sprogstančios kanuolės ilgais ruožais nušviesdavo dangaus skliautus. Su kiekvienu sprogimu ugnies liepsnose galima buvo pastebėti išneštus oran gabalus akmenų, medžių šakas, arklius, kareivių kunus; tartum dangus maišėsi su žeme. Armotų šuviai, granatų sprogimas, sakytum perkuno griausmai gaudė karės lauke. Arklių žvangimas, kareivių šauksmai—viskas maišėsi, užė. Parako, sieros, įvairių dvokiančių gazų kvapas orą slėgė.

Staiga vokiečių keletas didžiųjų kanuolių pataikė į talkininkų vidurinius apkasus. Tiršti tamsių dumų stulpai liepsnodami pakilo augštin. Baisiosios kanuolės viską nušlavė—teliko žemių ir kruvinų mėsų šiupinys. Vokiečiai žengė pirmyn. Išsklidę talkininkų kareiviai pradėjo greitai tvarkytis. Truko vadų, desėtkai oficerių žlugo ugnij. Dešinysis sparnas keleta varsnų buvo atstu. Narsesnieji kareiviai šoko priešakin ir užėmė vadovaujančių eilę. Pasigirdo keletas vardų ir du, trys stėjo vadovauti likučiais. Vokiečiai nespėjo—juos pasitiko tvarkus kareivių pulkai. Jie atsirado kėblame padėjime; kanuolių negalima buvo vartoti, kad nesužeistų pirmutinių eilių nuosavus kareivius. Prisiėjo vartoti šautuvus. Talkininkai pavartojo netiktai šautuvus kovoje su atvykusiais vokiečiais, bet ir kanuoles. Netrukus pribuvo

pagelbon ir dešiniojo sparno kareivių pulkai. Kaip bematant priešai pirmutinėse eilėse pateko talkininkų nelaisvėn. Patys talkininkai dar narsiau pradėjo varytis pirmyn. Vokiečiai didelėje betvarkėje traukėsi atgal. Negalėjo išlaikyti savo pozicijos—talkininkai užėmė dalį vokiečių apkasų ir varėsi toliau. Vokiečiams pasisekė šiaip taip susitvarkyti, bet kiek aukų! Talkininkai paėmė apie pusantro tukstančio nelaisvių, atėmė vokiečių naujuosius apkasus, daug kulkasvaidžių ir keturias mylias pasivarė vokiečių pusėn.

* * *

Aršioji trijų dienų kova pasibaigė. Nutilo kanuolių trenksmai—visur užviešpatavo gili tyła. Oras prasiblaivė. Dangus pilnas prisėtas auksinių žvaigždučių; nesena užtekėjęs mėnulis apšvietė savo sidabrinu atspindžiu kovos lauką. Koks baisus reginys! Dirvonai nuo apkasų, nuo kanuolių visiškai išnaikyti. Sodybų vien griuvėsiai telikę. Medžiai aplaužyti, apdege. Pilna žemė negyvų arklių, žmonių kunų, sulaužytų ginklų. Sukrekėjęs kraujas, mėnuliui šviečiant, išrodė tartum, derva. Kur ne kur pasigirsta gilus atsikusėjimas—tai siela apleidžia merdėjančią kuną, ši skausmo bei vargų pasaulį. Čia nyksta paskutinė narsaus kareivio gyvybė. Toli, toli gimtinėj šalyj jo mirties žinia suvilgins karštomis ašaromis senos motušės, sesers, gal mylimosios blakstienas. Jisai kovojo už demokratijos principus, už žmonijos laisvę—jisai atidavė už ją savo gyvybę. Žmonija jam suteikia vieną užmokestį—pridengia jo atšalusį kuną žemės velėna. Ar tai viskas?—Ne. Yra dar vienas užmokestis, kurį suteiks jam jo Dangiškasis Tėvas. Kaip Dievo Sunus Jėzus Kristus atidavė savo gyvybę už žmonijos laisvę, išliuosuodamas ją iš pragaro vergijos, taip panašiai kiekvienas kareivis, kritęs karės lauke, aukoja savo gyvybę už mūsų laisvę, išliuosuodamas mus iš priešų vergijos.

Laike mušio nesuspėta surinkti visus sužeistuosius; dabar dar matytis slankiojanti šešėliai:—gailėstingosios seserys, kunigai, gydytojai žibintuvais

nešini vaikščiojo nuo vieno prie kito ant žemės gulinčių kareivių; sužeistuosius nešė į ambulansus. Kartas nuo karto pasigirdavo kareivių obalsis “qui vive!”—Negyvi palikti rytojui.

Viename griovyje tarp suverstų pastipusių arklių pasigirdo užslopintas dejavimas. Jį išgirdo renkantieji sužeistuosius ir tuoj pasiskubino su šviesa. Griovyje tarp daugelio negyvų arklių gulėjo trys kareiviai—du pusiau negyvu ir trečias miręs; vienas pusgyvių buvo priešas. Gydytojai apžiūrėjo sužeistuosius. Kareivis amerikietis buvo sužeistas krutinėn ir dešinėn rankon, priešą buvo apskaldinta galva. Pastarasis neturėjo prie savęs jokio parašo nei ženklų, tiktai ant nuogos krutinės kabantį kryželį. Pirmutinio kareivio drapanos buvo suženklintos raidėmis “K. T.” Jo viduriniame švarkelio kišeniuje rasta užrašų knygutė; ant viršelių buvo užrašyta—“Kazimieras Taučius.” Prancuzai gydytojai negalėjo nieko išskaityti; jie tiktai greitai apraišiojo žaizdas ir indėję į ambulansą, nuvežė į ligonbutį.

* * *

Keleta varsnų už apkasų riogsojo ligonbučiai. Kiekvienas kambarys pilnas kareivių—lovos, grindys visi kampai užimti sužeistaisiais. Vaistų kvapnis, graudūs dejavimai reiškė, kad čia esama sunkiai kenčiančių asmenų. Gailestingosios seserys vaikščiojo nuo vieno ligonio prie kito, dalindamos vaistus, apžiurėdamos žaizdas. Tarp jų maišėsi gydytojai, vienas, kitas kunigas.

Šaliniame kambaryje prie lango gulėjo sunkiai sužeistasai Kazimieras Taučius. Priėjęs prie jo vienas gydytojas amerikietis užkalbino jį angliškai. Kazimieras pasisakė lietuvis esąs. Gydytojas apžiūrėjo ligonį, padarė reikalaujamą užrašą, pridėjo numerį ir padavė vyriausiai gailestingai seserei.

Netrukus prie jo lovos priėjo jauna, graži sesutė. “Ar tamsta lietuvis?”—užklausė. Kareivis, tartum, apsvaigo iš nusistebėjimo... Čia, svetimoj šalyj, sutikti lietuvaite! Tiesa, jam teko sueiti lietuvių kareivių, bet tai viskas. Čia, štai, pas jo lovą, stovi lietuvaite

mėlynuose rubuose su balta, it sniegas, skraiste ant galvos—išrodė, tartum, angelas. Nejaugi tai būtų sapnas. Kazimieras, norėdamas persitikrinti, kad jisai nemiega, mėgino pakilti. “Nesijudink, tamsta, nesijudink! Gali trukti ryšiai,” prabilo sesutė.

— “Kas tamsta per viena? Iš kur jų?”... sušnabždėjo nustebęs Kazimieras.

— “Aš gailestingoji sesuo, dabar prižiūrau šitame Raudonojo Kryžiaus ligonbuty sužeistuosius kareivius. Vyriausioji sesuo, priėmusi kareivius lietuvių savo globon, visuomet man padeda.”

— “Ar tamsta, sesuo, mane prižiūrėsi?”—užklausė ligonis.

— “Taip, gerbiamasai!—atsakė sesuo.—Gal tamsta norite kam apie save pranešti—aš parašysiu laišką.”

— “Labai ačiū, sesuo, nuoširdžiai ačiū! Parašykite laišką mano vienam draugui į Ameriką. Antrašą rasite mano švarkelio kišeniuje, antrašų knygutėje.”

Sesuo nukabino nuo kampo lovos švarkelį ir išėmė iš kišeniaus viršminėtą knygutę. Ant viršelio užrašyta “Kazimieras Taučius.” Sudrebėjo jos pirštai ir knygutė išpuolė iš rankų. Jinai paraudo, tartum, vyšnia ir pasilenkė paimti išpuolusios knygutės.

— “Kaip tamstos pavardė?”—drebantiu balsu užklausė ligonio.

— “Taučius, vardas Kazimieras,”—atsakė kareivis.

— “Ar tamsta ne iš Paviržupių?”—lėtai ištārė sesuo.

Kazimieras kruptelėjo. “Taip!—nejausdamas ištārė kareivis.—Iš kur tamsta žinai?”

— “Kazimierai, ar manes nepažįsti?”—užklausė sesuo.

— “Viktute!”—sušuko Kazimieras ir apalpo. Jam truko spėkų, nes buvo baisiai sužeistas ir neteko daug kraujo—šitokio netikėto sujudimo negalėjo išlaikyti.

Praėjo kiek laiko. Kazimieras, apšlakštytas gaivinanciais lašais, atsipeikėjo. Apsidairė, bet pas jo lovą nieko nebuvo. Kazimieras užsisvajojo—dabar jo vaidentuvė prisipildė praeities

atminimais. Taip netikėtose aplinkybėse jisai vėl sutinka Skirsnų Viktutę, kurią kitados mylėjo ir norėjo vesti. Dabar ją, apsitaisiusia Raudonojo Kryžiaus rubuose, visiškai nepažino. Jinai tuomet buvo dar tiktai mergaitė, dabar jau suaugus graži mergina. "Aštuoni metai, aštuoni metai"... kartojo nusimiņęs Kazimieras.

Staiga jinai inėjo į kambarį ir tuoj prisiartino prie lovos.

— "Kaip dabar tamsta jautiesi?"
— užklausė kareivio.

— "Gerai, atsakė Kazimieras.— Kaip netikėtai mudu susitikova, Viktute!"

— "Taip, Kazimierai— Kalnas su kalnu nesusieina, bet žmogus su žmogum kaip kada."

— "Tai tikra teisybė. Pasakyk man, Viktute, kokiū budu čia tamsta papuolei? Ar senai iš Lietuvos? Kas ten girdėti?"

— "Nieko nežinau kas dedasi Lietuvoje—atsakė mergina.—Jau šešti metai, kaip apleidau Lietuvą. Klausi, kaip aš čia papuoliau.—Ugi štai kaip. Man pabaigus Vilkipilės gimnaziją, mano dėdė x. klebonas, davė lėšas išvažiuoti į užsienį. Prieš karę mokinausi Liuvėne. Karė užėjo staiga. Kada vokiečiai užėmė Belgiją, mes visos mokinės įstojome į Raudonąjį Kryžių. Jau suvirš trys metai kaip gyvenu čia Vakariniame fronte. Per šį laiką sutikau daug lietuvių kareivių, daugiausia iš Prūsų Lietuvos, kurie tarnavo vokiečių karuomenėje. Dar ir dabar vienas čia yra ligonbuty. Vakar naktį jį kartu su tamsta atgabeno sužeistą. Jo galva suskaldyta, jisai labai silpnas; kalbą vos tegalima suprasti. Jo vardas Albertas Šermukšnis."

— "Kas! Albertas Šermukšnis? Ar-gi tai butų mano pusbroliis? Mano motinos sesuo buvo ištekėjus į Prusus už Šermukšnio. Jų sunaus vardas Albertas. Jie pas mus Lietuvoje dažnai atvažiuodavo. Kasžin iš kokio jisai kaimo?"

— "Palauk, Kazimierai, aš paklausiu!" Viktutė išėjo į kitą kambarį. Netrukus jinai ir vėl sugrįžo.

L. ŽIVAITIENĖ,

Narė L. Vyčūn 80 kp. St. Louis. Mo. Gabi aktorė, dainininkė ir uolų platintoja naudingų knygų ir laikraščių.

— "Negalėjau jo gerai suprasti, rodos, "Juodrinkiai."

— "Tai tas pats—tikrinančiai atsakė Kazimieras—tai mano pusbroliis."

— "Kaip nuostabiai Dievas viską surėdė—atsiliepė sesuo.—Man gydytojas sakė, kad judu abudu rado pusiau gyvu viename griovyje."

Kazimierui pasidarė griaudu ir jisai, tartum, mažas vaikas pradėjo verkėti. Sesuo, stovėdama šale jo lovos, ramino verkiantį kareivį. Jinai per keturis metus užtektinai prisižiūrėjo į įvairias žmonių kuno bei sielos kančias—jinai dabar buvo stipresnė už narsiausį kareivį.

— "Viktute, prašneko Kazimieras, ar aš negaliu jo matyti?"

— "Nemanau, atsakė gailėstingoji sesuo—jisai labai silpnas. Toks staigus judviejų susitikimas labai kenksmin-

gas, jam ypatingai gali pakenkti. Palauk, Kazimierai, porą dienų—tuomet galėsite pasimatyti. Dabar lik sveikas—aš einu prižiūrėti kitų ligonių.” Viktutė palenkė galvą ir išėjo. Kazimieras nusekė ją savo akimis iki kol jina tarpu ligonių neišnyko. Atėjęs gydytojas apžiūrėjo Kazimierą ir pranešė, kad jo sužeidimas nepavojingas—už poros mėnesių pagysias. Kazimieras nudžiugo—reiškia porą mėnesių galės matyti kasdieną pas savo lovą atsilankančią Viktutę.

*

*

*

Dienos slinko. Vieną rytą atėjusi Kazimierą aplankyti Viktutė pranešė, kad jo pusbrolis Albertas naktį mirė. Jisai vakar buvo aprupintas šv. Sakramentais ir šiandie jo kunas jau ilsisi svetimos žemelės smiltyse. Kazimieras nesmagia žinią sutiko ramiai; jau ir jisai pradėjo priprasti, prisiziūrėdamas žmonijos kančioms. “Kuo aš geresnis

už savo pusbroli—manė sau Kazimieras—jisai jau po žeme, aš gi nuo pavojaus liuosas. Gal neužilgo ir pasibaigs—Lietuva taps liuosa! Kaip bus malonu sugrižti į laisvą tėvynę su ta mintimi, kad ir aš prisidėjau prie josios liuosybės; ir tai Viktutė su manim sugriš kartu”... Kazimieras pasinērė svajonėse. Jisai vylėsi malonia liuosos tėvynės viltimi ir laukė karės laimingos pabaišos.

*

*

*

Ta pati viltis gludi ir mūsų širdžių pačioje gilumoje, kad štai netrukus pasaulis prasiblaivys. Tiesa, dar reikės panešti daug pasišventimo, aukų gal ir gana brangių, bet išganymo, ramybės ir liuosybės valanda jau netoli. Ištesėkime! Dar vienas ašarų, kraujo lašas—ir mes įžengsime į laimingą, laisvą Lietuvą!

J. Širvintas.

Washington 8-10-18.

KAS JAUNIMO VEIKIAMA

CHICAGO, ILL.

Iš L. Vyčių Chicagos Apskričio susirinkimo.

Spalių 13 d. šv. Mykolo par. svetainėje įvyko L. V. Ch. Apskr. susirinkimas. Delegatų dalyvavo apie 40.

Komisijos nariai, išrinkti agituoti ir rinkti aukas “Vyčio” spaustuvei išdavė savo veikimo raportus. Spaustuves užmanymas yra remiamas ir aukos plaukia.

Kalbėta apie Apskričio Dramatiškojo Skyriaus veikimą. Visų pageidavimu yra, kad Dramatiškas skyrius greičiau pradėtų darbą ir pasirodytų scenoje.

Svarstoma vakarinių mokyklų reikalai. Kai-kurių kuopų atstovai pranešė, pas juos mokyklos jau atidarytos ir mokslas eina. Šiuosmet vakarinių mokyklų reikalais, tai yra, mokytojais,

vadovėliais ir tt. palikta rūpintis pačioms kuopoms.

Svarstant mokyklų reikalą, iškelta sumanymas inkurti Chicagoje vieną bendrą augštesnę lietuvių mokyklą su augštesnių pamokų bei mokslų programu. Sudaryti plenus, ištirti apystovas ir visa, kas su tokios mokyklos reikalu rišasi, išrinkta komisija, kurion inėjo: P. Baltutis, Ig. Sakalauskas ir M. Zujus.

Išreikšta pageidavimų, kad prie minėtos mokyklos būtų įsteigtas bendras knygynas. Tai būtų kaipir visos Chicagos Vyčių centras, kur būtų progos dažniau susieiti, pasiskaityti įvairių knygų ir laikraščių, pasidalyti naujienomis ir mintimis.

Galutinai sutvarkyta Talentų Iždo reikalai. Išrinkta valdyba: M. Zujus—pirm., Ig. Sakalauskas—vice-pirm., P. Baltutis—rašt., S. Šimulis—įždininku, kun. F. Kemėsis ir inž. Matas Žalodokas kaip du liuosu nariu sprendėju.

Vos tik sutvarkyta Talentų Iždo

reikalai ir išrinkta valdyba, pasipylė pinigai. Šiame susirinkime iš atstovų Talentų Iždo nariais pastojo sekantieji: Andriejus Poška—amžinuojų (inmokėjo visus \$25.00); nariais rėmėjais: kun. F. Kudirka (\$10.00), M. Zujus, A. Krenčius, K. Balčiūnas, A. Repšys (visi šie inmokėjo po \$3.00); paprastaisiais nariais: E. Gedgaudaitė, P. Jančius, S. Šimulis, M. Karkauskas, V. Jodelis, A. Duda, A. Vosbutas, M. Mažeika, P. Baltutis (visi pastarieji inmokėjo po \$1.00); viso su in stojusių narių mokesčiais ir aukomis šiame susirinkime surinkta \$51.00. Sudėjus su ta \$10.00 auka, kurią davė sumanytojas Talentų Iždo—kun. F. Kemėšis—Talentų Ižde jau yra \$61.00. Be to, trys asmenys pasižadėjo būti amžiniais nariais. ir keli žemesniais.

Kaip matoma, pradžia labai graži. Ta suma, kuri jau sudėta, užtikrina vienam-kitam talentui paramą, paskatinimą. Pradėję auginti Talentų Iždą, jo neapleiskime. Tegul jis pastoja tuoju šaltiniu, iš kurio nuolat varvėtų gairvinanti lašai ant mūsų dailos mezgėjų diegelių. Pastebėję mūsų jaunime gyvus talentus, neduokime jiems suskursti, bet padėkime jiems apsireikšti pilnoje esybėje. Turime nemaža jaunų pajėgų, kurios be tam tikro mokslo ir išsilavinimo savo talentais verčia pasigėrėti ir pasidžiaugti, tad gavę progos savo talentus paskaistinti reikalingu dailės mokslų pažinimu, sužibės netik mūsų, bet ir plačių minių padangei.

Yra vilties, kad ši Talentų Iždą remis mūsų visuomenė gausiomis aukomis. Dailė yra žymus progreso akstinas. Bet ji be tam tikrų jai atsidavusių ir su ingimta dailės kurimo ugnele žmonių bujoti ir klestėti negali. Reikia, kad ją kas nors tvirtų, kurtų. Trokšdami, kad mūsų tauta dailės žvilgsniu greičiau pakiltų augštytyn, kad ji pilnai išvystytų savo meno genijų, parupinkime jai žmonės—tos rūšies darbininkus.

Talentų Iždo narių mokestys: amžinųjų—\$25.00; rėmėjų—\$3.00; paprastųjų—\$1.00.

Sekantis Apskričio susirinkimas nutarta laikyti Cicero, III. lapkričio 10 d.

Lašas.

GARY, IND.

Dailė ir Vyčiai.

Jeigu kas užduotų klausimą: kame apsireiškia Vyčių dvasia ir kurioje visuomeninio veikimo ar dailės srityse tinkamiausia dirva klestėti Vyčių idėjoms—sunku būtų į tai duoti tinkamą atsakymą. Nes Vyčiai—jaunuomenės organizacija, jaunuomenei-gi nėra svetima viskas, kas tik dora, prakilnu, dailu, naudinga. Vyčiams netik nėra svetima visuomenės veikimas, bet jis stovi jų programe pirmoje vietoje ir jie jį remia visomis išgalėmis. Turime tarp Vyčių pasišventusių tėvynės labui darbininkų, gerų kalbėtojų, gabių lošėjų, talentuotų dailininkų. Bet kas Vyčiams—jaunuomenei arčiausia stovi prie širdies, ką jie mylėte pamylėjo, siela suaugo. Man ding, tai dailė—muzika. Vyčiai yra jaunuomenė, muzika tai prakilniausių isielos stygų žadintoja, jaunos sielos dvasinis penas. Vienas Europos profesorius kadaisia išsireiškė: "Lietuviai yra muzikų tauta." Tas labiau galima pritaikinti prie Vyčių, kur priguli žiedas mūsų tautos—jaunuomenė. Užtat, kur tik susitveria Vyčių kuopelė, nežiurint kokiose sunkiose aplinkybėse nebutų, tuojaus pirm visko stengiasi sudaryti Vyčių chorą, lošėjų burelį ir, jei galima, orkestrą. Didesnės kuopos turi jau puikius, gerai išlavintus, chorus. Bet ir to nebeužtenka. Tveria milžiniškus Apskričių chorus, kurie rodo si viešose iškilmėse ir stačiai žavi sveimtąčius. Iš to matyti, kaip muzikališka tauta lietuviai ir kaip lietuvio jaunuolio siela neranda ramumo ligi neišlieja giliausių savo širdies jausmų dainelėje. Bet Vyčių veikimo dirva plati ir tas veikimas apsireiškia įvairiose srityse, taip kad jį suimti į kelius bruožus negalimas daiktas.

Mūsų mažoje lietuvių kolonijoje—Gary, Ind. jau antri metai gyvuoja L. Vyčių 82 kuopa. Nors kuopelė skaičiumi ne iš skaitlingųjų, tačiau savo gyvumu ji yra pulsus viso lietuvių judėjimo šioje kolonijoje. Yra čia taip-gi Vyčių bažnytinis choras po globa Šv. Kazimiero. Apie tajį Vyčių chorą ir jojo

naudingą ir pasekmingą jaunuomenės tarpe veikimą reiktų pratarti kelius žodžius.

Prie choro priguli visi prakilnesnieji vaikinai ir mergaitės. Su nepilnai dviejų metų savo gyvavimu Vyčių choras netik užkariavo visų simpatiją mūsų kolonijoje, bet net iš toli atvažiuavę veikėjai, kuriems tenka išgirsti mūsų choro išpildomas dainelės ir pamatyti mūsų dainininkų būrelį, negali atsidžiaugti ir visi vienbalsiai pranašauja jam šviesią ateitį. Lai tai pildosi!

Labiausia pakilo ir kyla mūsų choro dvasia ir jėgos paskutiniaisiais metais ačių gabiam vedėjui ir nenuilstančiam darbavimuisi kuopos pirmininko ir choro vedėjo-vargonininko p. Aniceto Šlapelio. Jis nesigali savo triušo ir jėgų, bile tik pastatyti savo numylėtąjį chorą jei jau ne augščiau, tai bent lygiai su senais gerai išlavintais choriais didžiųjų kolonijų lietuvių išeivijoje. Linksmą ir žavėjantį daro įspūdį, klausant, kaip galinga mūsų numylėtas Tėvynės-Lietuvos dainelė, plačia banga—švelniuose akorduose galingai skrieja iš krutinių čia gimusios jaunuomenės (su mažu išėmimu, choristai visi čiagičiai). Su koku persiėmimu jie traukia Lietuvos dainelę, kaip puikiai ir aiškiai ištaria žodžius. Nors patys savo akimis nėra matę Lietuvos, vien tik girdėję iš lūpų savo tėvukų apie tolimą už jurių-jurelių šalelę—vadinamą Lietuvą... Bet jie ją myli!!!

Pradėjus nuo harmonizuotų liaudies lengvų dainelių, mūsų choras neapsistojo ir dabar savo repertuare jau turi muzikališkus veikalus žymiausių mūsų kompozitorių. Bet linksmindami publiką savo dainelėmis, mūsų choristai ir choristės, anaipol, neužmiršta ir svarbiausių krikščionies priedermių. Kas nedėlia atiduoda garbę Praamžiui Jo Šventykloje ir puikiai sugieda šv. mišias, sudėtais balsais. Kaip sakiau, choras yra branduoliu viso Vyčių kuopos veikimo. Taigi choristai neužmiršta vienos dar svarbios dailės šakos, tai—dramos. Randasi tarp choristų turinčių tikrus artistiškus gabumus mergaičių ir vaikinų. Pernai rudenį pirmą

KAZYS UOSAITIS,

narys L. Vyčių 80-tos kp. St. Louis, Mo. Uuolus veikėjas katalikų dirvoje ir platintojas geros spaudos.

kart čia—Gary—buvo suloštas didelis ir sunkus veikalas drama —“Valkata” tokiu pasisekimu, kad buvo užprašyti pakartoti tą patį Indiana Harbor, Ind. Ten atlošus, stvertasi darbo ir buvo sulošta dvi komedijos: “Dėdė Atvažiuavo” ir “Gudrus Kvailys.” Dabar greitu laiku rengiama statyti scenoje melodrama—“Nastutė.” Neskaitant kitų mažesnių pramogėlių, vainiku mūsų choro veikimo, kada jis pasirodė visoje savo garbėje, buvo surengimas milžiniško koncerto birželio 30 dieną—laike iškilnių pašventinimo bažnyčios. Kas turėjo progos išgirsti Vyčių chorą po vadovystę p. Aniceto Šlapelio laike to vakaro, manau išnešė neišdildomą įspūdį. Savo dainelėmis choras taip sužavėjo publiką, kad vienas tada atsilankiusių

veikėjų—kun. S., sujudintas tokiu gražiu pasirodymu, neiškentė viešai nepagyres. Tas parodo, ką gali Vyčiai nuveikti net tokioje mažoje kolonijoje, žinoma, pridėjus daug triūso iš pusės vedėjų ir nemažai pasišventimo iš pusės narių. Apleidžiu čia vardus mūsų atsižymėjusių solistų ir solisčių, taipgi gabesniųjų lošėjų—bijau užgauti lietuviško mandagumo. Lietuvis visuomet slepiasi savo nuopelnais. Daug chorui energijos ir drąsos užmačymuose pridoda tikras, iš širdies paeinantis, priėjimas ir pagelba gerbiamo mūsų klebono kun. Pr. Rusio. Jis kur tik galėdamas ir kiek galėdamas stengiasi padėti. Taigi, turint toki prielankų ir mylimą kleboną, matant tiek pasišventimo iš mūsų vedėjo p. Aniceto Šlapelio, mūsų choras ir ateityje nestovės ant vietos, bet drąsiai žengs pirmyn.

Valio, Vyčiai! Valio, jaunuomenė!
Chodkevičius.

NEWARK, N. J.

Newarko Vyčiai gerai gyvuoja. Narių 29-ta kp. turi apie 100, bet su nepilnamečiais yra kiek daugiau.

Paskutiniu metu laiku Vyčiai newarkiečių tarpe išsidirbo gerą vardą, taip kad Vyčiams visur pirmenybė atiduodama. Žinoma, jie visur pirmais ir pasirodo.

Vyčių choras jau gyvuoja apie virš pora metų, bet ligšiol savo gyvumo neparodydavo. Tik dabar, pradėjus mokyti Vyčiui R. Sarapui, choro prasiūdė naujas veikimas.

Spalių 6 d. Vyčiai turėjo puikų koncertą, kurio programas susidėjo iš 30 dalykų—dainų ir muzikos.

Choras buvo vietinių Vyčių, bet solistų buvo iš Patersono ir iš Brooklyno.

Šv. Cecilijos choras buvo prisižadėjęs dalyvauti, bet vakaro vedėjui paprašius ant scenos dainuoti, nėjo. Priežastis nežinoma. Girdėti, buk taip buvo nutarę: pasižadėti, bet neiti dainuoti.

Newarko R. K. Centro atsibuvusiose prakalbose, gur buvo prisižadėję dalyvauti Vyčių ir šv. Cecilijos chora, tai

pastarasis taipgi, Centro pirmininkui iššaukus, dainuoti nėjo.

Priežastis nedalyvavimo ir ten nepaaškinta.

Girdėta, negalėję dalyvauti, kad Vyčių buvę.

Šiaip jau koncertas nusisekė puikiai. Žmonių buvo pilna svetainė. Apie kit-ką kitą kartą *Vytė.*

SPRING VALLEY, ILL.

Nuoširdžiausia ačiū.

L. Vyčių 28 kp. mėnesiniame susirinkime per "Vytį" rutarta išreikšti nuoširdžiausią ačiū p-lei D. Šulckaitėi, p. V. Puzarui—abiem iš Chicagos; taip pat p-lėms B. Šlogaitėi, P. Mileikiutei ir V. Abračinskui—visiems iš Cicero už pagelbėjimą progrome, kurį turėjome rugsėjo 1 d. š. m.

S. Daunoras, pirm.

P. Grigalavičius, rašt.

O. Z. BUGAILIUTĖ,

L. Vyčių 20 kp. Nashua, N. H. rašt., N. A. Ap-skričio vice-pirmininkė, pasišventus darbininkė.

CHICAGO, ILL.

Vakaras "Vyčio" spaustuvės naudai.

Sekmadienyje, spalio 6 d., Lietuvos Vyčių 13-ji kuopa (šv. Kryžiaus par.) "Vyčio" spaustuvės naudai surengė vakarą. Scenoje statė vieną gražiausių veikalų—"Ponas ir Mužikai." Jei kai-kurie aktoriai roles atliko be artizmo, tai vis-vien nėra ko sakyti. Tai ne profesionalų, o tik paprasčiausių darbo žmonių darbas. Gi kai-kurių aktorių gabumais net pasigėrėta.

Publikos buvo pilna didelė slavų svetainė. Pelno liks nemaža. 13-tai kuopai, kuri, rodos, turi apie 140 pilnų narių, nedaug reiks pridėti prie sumos, kad spaustuvės reikalui sudaryti tiek dolerių, kiek esama narių.

Čia L. Vyčių 13-ji kuopa parodė gražų—savo organizacijos reikalams priėjautimo pavyzdį. *Eks.*

NIAGARA FALLS, N. Y.

L. Vyčių 92-ra kp. pirmas koncertas.

L. Vyčių 92-ra kuopa rugsėjo 15 d. surengė pirmą koncertą. Programą pradėjo gerb. kun K. L. Vaicieuskas gražia inžengine kalba. Paskui Vyčių choras dainavo Vyčių ir tautos himnus. P-lė Teresė Laučiūtė dainavo solo "Karvelėli." Už sužadinių jausmų, jai suteikta gėlių bukietas. Po jos solo dainavo p-lė A. Karaskiūtė "Onyte" ir "Kur banguoja Nemunėlis." V. Stankus pasakė gyvą monologą. P. Vasilius pasakė trumpą kalbą apie Vyčių organizaciją ir kvietė jaunimą prie jos priklausyti. Kun. K. L. Vaicieuskas vėl kalbėjo apie tai, kaip išbristi tamsybių klampynę ir pastoti naudingais savo tautai ir tėvynei.

Vakaras užsibaigė šokiais ir tautiškomis žaislėmis. *J. Z. Vytis.*

BENTLEYVILLE, PA.

Čia gyvuoja nemaža Lietuvos Vyčių 94 kp. Ligšiol ji mažai ką veikė, išskyrus tą laiką, kuomet ji buvo ką-tik susiorganizavusi.

Rugsėjo 22-ą dieną įvyko kuopos susirinkimas, kuriame išrinkta nauja

valdyba ir padėta pamatas naujam veikimui. Valdybon pateko: J. Ulickas—pirmin., M. Radžiuniūtė—rašt., J. Kižis—vice-pirmin., A. Bartininkas—rašt. pag., J. Ulickas ir P. Raulinavičius—kasos globėjais, K. Grigas—kasin.

Lapkričio 10 d. čia atvyks Pittsburgo ir apielinkių ingaliotiniai—pp. Saboniai—su koncertu ir prakalbomis. Tikslas—atrasti paramos Vyčių spaustuvei. Musų kuopa nutarė viską tinkamai priruošti ir išgarsinti, kad pasekmės taip jaunimo svarbiam reikalui būtų kogeriausias.

44-tos kp. Korespondentas.

WATERBURY, CONN.

Puikus vakaras.

Rugsėjo 22 d. L. Vyčių 7 kp., J. V. Kovui vadovaujant, įrengė įvairų vakarą.

Pirmiausia choras dainavo Star Spangled Banner, Lietuvos himną ir "Tegyvuoja Tauta."

Po to buvo svečių pasveikinimas. Taip-gi merginų ir vyrų choras dainavo keletą dainelių. Busiantieji lietuvių jauni kareiviai puikiai parodė įvairius išsilavinimus ir miklumus. Toliau jaunų artisčių grupė atvaidino liudną gyvenimo vaizdelį—"Gėlės ant tėvo kapo." Dar buvo keleta komedijų, kaip tai: "Atlyginimas be nuotrupos," "Be moterų" ir "Dangus brangus."

Tarpe vaidinimų buvo deklamacijų. Vyčiai šią žiemą žada ir daugiau tokių linksmų vakarų surengti.

Vakaro Malvynė.

CHICAGO, ILL.

Iš L. Vyčių 4-tos kp. veikimo.

Dievo Apveizdos parapija turėjo bazarą parapijos naudai. Taip gi ir Liet. Vyčių 4-ta kuopa uoliai prisidėjo. Vyrai ir moterys-mergelės—visi uoliai dirbo. Vyčių vardu visą darbą bazare tvarkė Jonas Baubkus ir Viktoras Jodelis.

Vyčiams garbė, kad jie darbu ir aukomis pirmą vietą užėmė. Gryno pelno parapijos naudai Vyčiai padarė \$456.00. *P. V.*

PRAŠOME ĮSITĖMYTI.

"Vyčio" redakcija ir administracija permainė savo vietą. Dabartinis adresas bus toks: "VYTIS," 3261 So. Halsted Street, Chicago, Ill., (Telefonas YARDS 6126).

Visais redakcijos ir administracijos reikalais reikia kreipties viršminėtu adresu. Prašome visų tai įsitėmėti.

"VYČIO" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA.

Lietuvos Vyčių Centro Valdybos antrašai.

Dvasiškas vad.: kun. M. J. Urbanas, 301 State St., Du Bois, Pa.

Pirmin.: A. Aleksis (Aleksandravičius), 180½ Cardoni Ave., Detroit, Mich.

Vice-pirmin.: A. E. Petrauskaitė, 4 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Raštin.: V. Rukštalis, 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: P. Baltutis, 3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

J. Vilimas, 3934 So. Rockwell St., Chicago, Ill.

S. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

Literatiškoji Komisija:

Dr. J. J. Bielskis, 703 Fifteenth St., N. W., Washington, D. C.

Pr. Juras, Kenrick Seminary, Webster Grove, Mo.

L. Šimutis, 456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. Navickas, Catholic University Apostolic M. House, Washington, D. C.

V. Greičius, 8315 Bellevue Ave., Cleveland, Ohio.

L. VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO KUOPŲ RAŠTININKŲ ANTRAŠAI:

4-tos kp: Dargis, 726 W. 18th St.

5-tos " P. Paliulis, 1645 Wabansia Av.

- 8-tos " A. Stankevičia, 10535 Edbrooke Avenue.
13-tos " J. Vasiliauskaitė, 4542 S. Wood Street.
14-tos " St. Mikša, 1430 So. 48th Ct., Cicero, Ill.
16-tos " E. Jovaišaitė, 3259 So. Halsted Street.
24-tos " J. Pužaitė, 2153 W. 24th St.
35-tos " M. J. Balsienė, 12201 Emerald Avenue.
36-tos " A. Palionis, 4459 So. Richmond Street.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, of "Vytis" published semi monthly at Chicago, Ill. for October 1, 1918 State of Illinois, County of Cook. Before me, a notary public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Mathew Zujus, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Vytis" and the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publishers, editors, managing editors, and business managers are:

Publisher Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania Incorporated, Editor Mathew Zujus, 3337 So. Morgan St., Chicago, Ill. Managing Editor none, Business Manager Mathaw Zujus, 3337 So. Morgan St., Chicago, Ill.

2. That the owners are: Lietuvos Vyčiai — Knights of Lithuania, Incorporated, A. Aleksis, pres., 180½ Cardoni Ave., Detroit, Mich., V. Rukštalis, sec'y, 151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind. P. Baltutis, treas., 3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owing or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. That the two paragraphs next above, giving the names and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circulations under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owners; and or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

MATHEW ZUJUS,

Sworn to and subscribed before me this 27 day of September, 1918.

PAUL. P. BALTUTIS

(My commission expires January 17, 1922).

“Vyčio” No. 13 - 14 (54 - 55) turinys:

I. Kas išvaduos Lietuvą. MATAS	1	pusl.
II. Apžvalga ir pastabos:		
1. Remkime Tautos Fondo užmanymą;		
2. Ketvirtoji Laisvės Paskola ir lietuviai;		
3. Lietuviai svetimtaučių spaudoje; 4. Kaizeris klumpa.	3	”
III. Klaidų atisaisymas.	7	”
IV. Apie organizacijos tvarką. L. V. CENTRO VALDYBA.	7	”
V. Griaudus ir malonus reginys. LAŠAS.	7	”
VI. Tarybų Pildančiojo Komiteto pranešimai: 1. Lietuvių karuomenės reikale; 2. Už kiek lietuviai bondsų išpirks; 3. Baigkime svarbų darbą.	8	”
VII. Tautos Fondo reikalai: 1. Lietuvių kolonijoms pranešimas (L. Šimutis, T. F. Sekr.); 2. Aukokime Tautos Fondui (K. K. U.).	10	”
VIII. Blogas vaikas. LAŠAS.	11	”
IX. Mažučio prašymai. S. K. D.	11	”
X. Lietuvių-Lenkų unija (tąsa). J. BALTIS.	13	”
XI. Kareivis Jonas Karosas apie lietuvių karuomenę ir apie šį-tą.	18	”
XII. Berželio gyvenimas. PILEKALNIS.	19	”
XIII. Nauji raštai.	20	”
XIV. Sielos Viltis. J. ŠIRVINTAS.	20	”
XV. Kas jaunimo veikiama (korespondencijos):		
1. Chicago, Ill.; 2. Gary, Ind.; 3. Newark, N. J.; 4. Spring Valley, Ill.; 5. Chicago, Ill.; 6. Niagara Falls, N. Y.; 7. Bentleyville, Pa.; 8. Waterbury, Conn.; 9. Chicago, Ill.	26	”
XVI. Valdybų adresai.	31	”
XVII. Statement of the ownership ir t.t.	31	”
PAVEIKSLAI: 1. Tamó Shamio; 2. L. Vyčių 82-ros kp., Gary, Ind.; 3. L. Vyčių 80-tos kp., St. Louis, Mo.; 4. Jono Poškos; 5. J. Ramanausko; 6. “Dvi draugės” (E. Norbučiūtės ir E. Živaičiūtės); 7. L. Živaitienės; 8. K. Uosaicio ir 9. O. Z. Bugailiūtės.		

“VYTIS,”